

Jaarverslag 2023

Rapport inzake de
jaarrekening 2023

Inhoudsopgave

Bestuursverslag

Voorwoord	7
1. Programmalijn 1	8
2. Programmalijn 2	16
3. Programmalijn 3	18
4. Programmalijn 4	19
5. Programmalijn 5	21
6. Organisatie en medewerkers	24
7. Financiële positie 2023	26
Jaarverslag van de raad van toezicht 2023	28
Jaarverslag Bildts Aigene 2023	30

Bijlagen

Bijlage 1	33
Bijlage 2	34
Bijlage 2 (vervolg)	36
Bijlage 3	38
Bijlage 3 (vervolg)	40
Bijlage 4	42

Jaarrekening

Balans per 31 december 2023	45
Exploitatierekening 2023	46
Resultaatbestemming 2023	47
Kasstroomoverzicht	48
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	49
Toelichting op de balans	55
Niet uit de balans blijken de verplichtingen	58
Toelichting op de exploitatierekening	59
Verantwoording wet normering topinkomens (wnt)	65
Gebeurtenissen na balansdatum	66
Vaststelling en ondertekening	67
Controlleverklaring	68
Bijlage A - overzicht reserves 2023	71

Bestuursverslag

2023

Bestuursverslag

Voorwoord

Dit is het eerste jaarverslag van de nieuwe beleidsperiode 2023 - 2026. Het verslag is gebaseerd op het jaarplan van 2023 dat integraal opgenomen is in de begroting van 2023. Het jaarplan en dus het jaarverslag is opgebouwd rond vijf programmalijnen:

1. De geletterde samenleving, met expliciet aandacht voor de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid
2. Participatie in de informatiesamenleving
3. Een leven lang ontwikkelen, met als belangrijk onderdeel digitaal burgerschap
4. De robuuste lokale bibliotheek als huiskamer van de samenleving
5. Frysk en meertaligheid

Bovengenoemde thema's staan niet op zichzelf, maar zijn onderling met elkaar verbonden. Wij willen alle inwoners van Noord-Fryslân slimmer, creatiever en vaardiger maken. Onze focus ligt vooral bij de niet-zelfredzame burger, we investeerden in 2023 veel tijd en energie in programmalijn 1 en 2.

Het verslag is wat compacter dan u van ons gewend bent en wordt verlevendigd met verhalen en beelden uit de praktijk waar misschien meer uit blijkt welke bijdrage de bibliotheek aan de samenleving levert dan de tekst en de cijfers in dit jaarverslag.

In 2024 herijken wij ons beleidsplan dat we in 2022 hebben opgesteld: hebben we met de kennis van nu in 2022 de goede keuzes gemaakt of moeten we her en der ons beleid bijstellen? Deze keuzes worden met de gemeenten van ons werkgebied gemaakt.

Paulien Schreuder,
Directeur/bestuurder Bibliotheken Noord Fryslân

Maart 2024.

Zo leest u dit jaarverslag

Elk hoofdstuk begint met een inleiding overeenkomstig het jaarplan. Vervolgens ziet u onze prestatieindicatoren en daaronder cursief wat er in 2023 gerealiseerd is.

1. Programmalijn 1

De geletterde samenleving, de preventie en bestrijding van laaggeletterdheid

1.1. Preventie van laaggeletterdheid

Met team jeugd & onderwijs richten we ons op de preventie van laaggeletterdheid. De preventie is primair de taak voor de bibliotheek, omdat wij het leesplezier bevorderen en daardoor de taalontwikkeling stimuleren. Daarmee willen we taalachterstanden voorkomen en kansengelijkheid stimuleren.

Onze doelstelling is om het (voor-)leesplezier, de leescultuur en daarmee de leesvaardigheid van kinderen tot 18 jaar (met name van taalzwakke doelgroepen) de komende jaren te laten stijgen zodat het leesniveau verbeterd en de (digitale) geletterdheid toeneemt.

Masterplan basisvaardigheden

Om het plezier in lezen bij kinderen te vergroten en daarmee hun leesvaardigheid te verbeteren, gaan bibliotheken intensiever samenwerken met scholen en de kinderopvang. Minister Paul (Primair en Voortgezet Onderwijs) en staatssecretaris Uslu (Cultuur en Media – tot 1 december 2023) stellen hiervoor in totaal € 74 miljoen beschikbaar voor een periode van drie jaar. Leesdeskundigen uit de lokale bibliotheek gaan op scholen en kinderdagverblijven helpen om kinderen en hun ouders te enthousiasmeren voor lezen, onder meer door bestaande boekencollecties flink uit te breiden. Met dit bedrag moeten nieuwe locaties gerealiseerd worden voor Boekstart in de Kinderopvang en de Bibliotheek op school voor het primair en voortgezet onderwijs.

Bibliotheken Noord Fryslân heeft een aanvraag ingediend voor twaalf BoekStart in de Kinderopvang-locaties, 29 basisscholen en één school voor voortgezet onderwijs. Deze aanvragen zijn gehonoreerd. Er is een projectleider aangesteld die zorgt voor de opstart van nieuwe dBOS scholen. De leesconsulent voortgezet onderwijs verleent haar expertise bij de middelbare school. De leesconsulenten/Boekstartcoaches zorgen voor borging voor de kinder- en peuteropvanglocaties.

We willen bij Bibliotheken Noord Fryslân de komende vier jaar alle kinderen lid maken van de bibliotheek.

Op dit moment zien we een groei van jeugdleden in vrijwel alle gemeenten.

Alle lees- en mediaconsulenten worden in 2023 weer bijgeschoold op meertaligheid en Frysk.

De leesconsulenten namen in september 2023 deel aan de bijscholing georganiseerd door Fers en NHL Stenden.

BoekStart

De dienstverlening bestaat uit:

- BoekStart in alle vestigingen, met een actuele collectie en het actief uitdelen van BoekStartkoffertjes en de BoekStart-spaarkaart. Op de vaste wal is in het BoekStartkoffertje een Frysk boekje opgenomen.

Met de spaarkaart kan de klant sparen voor drie nieuwe boekjes. Daarnaast is aan elk BoekStartkoffertje dat wordt gegeven aan ouders aan de vaste wal een Frysk boekje toegevoegd.

- De BoekStartcoach komt bij alle consultatiebureau's aan de wal.

Deze doelstelling hebben we gerealiseerd. Bovendien zijn we dankzij de subsidieregeling van Kunst van lezen ook gestart op Vlieland.

- Deelname aan relevante landelijke campagnes.

Dit is geborgd binnen onze organisatie.

- Activiteiten in de vestigingen.

Dit is geborgd binnen onze organisatie.

Realisatie 2023

- Ledenaantal 0-2,5 jaar stijgt met 5%.

Deze doelstelling is gerealiseerd! Op 1 januari 2023 waren er 709 kinderen van 0 tot 2,5 jaar lid van onze bibliotheken. Op 1 januari 2024 waren dat er 831. Een stijging van 17%. Het aantal inwoners van 0 tot 2,5 jaar was op 1 januari 2023 3.871.

- De BoekStartcoach is blijvend en niet meer op projectbasis. We zoeken in onze eigen begroting en samen met de gemeenten naar dekking voor deze dienstverlening.

De subsidiëring is nog steeds op projectbasis. In het kader van het Fries Leesoffensief wordt provinciaal ook naar dekking gezocht. Het Masterplan basisvaardigheden verstrekt alleen doorontwikkeld gelden voor de komende twee jaar voor de BoekStart in de Kinderopvang-locaties.

- De BoekStartcoach is bij voorkeur wekelijks aanwezig bij het consultatiebureau om in gesprek te gaan met jonge ouders over het belang van praten en voorlezen met de baby. Hiermee bereiken we 1200 jonge ouders.

In 2023 waren we aanwezig bij dertien consultatiebureaus. We bereikten 1.822 ouders.

- We gaan samenwerken met twee kraamzorgorganisaties en scholen de medewerkers in de gezinsaanpak.

Contacten met de kraamzorg zouden in 2023 landelijk belegd worden. Dit is nog niet gerealiseerd. We pakken dit in 2024 zelf op.

- We organiseren in alle vestigingen een BoekStartdag.

Dit is gerealiseerd in Surhuisterveen, Buitenpost, De Westereen, Dokkum, Hallum, St.-Annaparochie, Franeker, Harlingen en Vlieland. We ontvingen 243 bezoekers (ouders en kinderen).

- We organiseren zes keer een Babybieb in alle clusters. We bereiken 180 ouders.

In totaal hebben we 44 keer een Babybieb georganiseerd. We bereikten 120 bezoekers.

BoekStart in de Kinderopvang (BIK)

De dienstverlening bestaat uit:

- Uitvoer jaarplan bij gecertificeerde BoekStart in de Kinderopvang locaties
- Voorlezen tijdens de Nationale Voorleesdagen
- Deelname aan relevante landelijke campagnes
- Activiteiten in de vestigingen
- Aanschaf en onderhoud baby- en peutercollecties

Realisatie 2023

- Een volledige dekking van de Boekstart in de Kinderopvang-locaties.

95% van de kinder- en peuteropvanglocaties is BoekStart in de Kinderopvang (138 locaties, 7 niet). In 2024 starten nog een aantal locaties in het kader van de subsidie van Masterplan basisvaardigheden.

- Alle organisaties/locaties hanteren een actueel leesplan(beleid) en jaarplan (uitvoer).
Alle locaties hebben een voorleescoördinator (of in opleiding). Tijdens de cursus maken zij een leesplan. Door de inzet van de Leesconsulent BoekStart 0-6 jaar wordt de samenwerking en uitvoering geïntensiveerd zowel in de bibliotheek als bij de kinder- en peuteropvang.

- We draaien een proef met inzet Leesconsulent BoekStart 0-6 jaar in Achtkarspelen en evalueren in september 2023.

Deze pilot is succesvol. Ouders worden zich bewust van hun belangrijke rol bij de taalontwikkeling van het kind en realiseren zich dat de taalontwikkeling al start voor de geboorte. Daarnaast wordt de zichtbaarheid van de bibliotheek vergroot bij het consultatiebureau, in de bibliotheek en in de kinder- en peuteropvang. Er ontstaat een vertrouwensband waardoor ouders sneller vragen stellen aan de leesconsulent. De leesconsulent heeft ook een signalerende functie en kan gemakkelijker doorverwijzen naar andere instanties voor ondersteuning van het gezin.

- We scholen 50% van de pedagogisch medewerkers in de gezinsaanpak.

In 2023 zijn er bij Tiko in Noardeast-Fryslân en Achtkarspelen 25 pedagogisch medewerkers geschoold en op Ameland negen pedagogisch medewerkers. In de voorgaande jaren zijn tachtig pedagogisch medewerkers van Stichting Kinderopvang Friesland geschoold. In totaal zijn nu 114 pedagogisch medewerkers geschoold.

- Alle peuters lid van de bibliotheek (leeftijd 2,5 tot 4 jaar).

In het eerste jaar van het beleidsplan is het aantal vrijwel gelijk gebleven. Op 1 januari 2023 waren er 776 peuters lid van de bibliotheek. Op 1 januari 2024 waren dat er 754. In ons werkgebied zijn 2.365 peuters, 32% is lid van de bibliotheek.

- De opvang beschikt over een collectie met o.a. Friestalige boeken.

Alle locaties hebben een collectie baby- en peuterboeken, inclusief Fryske prentenboeken. We gaan uit van twee boeken per kind. De ouders kunnen de boeken lenen om thuis verder voor te lezen. Locaties die meedoen aan Masterplan basisvaardigheden ontvangen een grotere collectie boeken en een abonnement op Bereslim.

- We scholen pedagogisch medewerkers in interactief voorlezen.

Kinder- en peuteropvanglocaties werken nog steeds de gemiste scholingen tijdens de Corona-periode weg en hebben veel last van onderbezetting en ziekteverzuim, we hebben daardoor nog niet alle pedagogisch medewerkers geschoold.

- We nemen deel aan de Nationale Voorleesdagen, Lês-mar-foar-wiken en MediaUkkiedagen. Hiermee bereiken we 2500 kinderen en 150 ouders.

Tijdens de Nationale Voorleesdagen hebben we 2.978 kinderen en 389 ouders bereikt, met de Lês-mar-foar-wiken: 156 kinderen en 21 ouders. De Media Ukkiedagen bereikten vijf kinderen. Totaal: 3139 kinderen en 410 ouders.

- We voeren het project Boekenpret uit, voor de Friestalige gemeenten wordt er gewerkt met Friese boeken en een Friestalige speel- en ontdekboekje.

Boekenpret is beschikbaar voor de gemeente Waadhoeke, Dantumadiel, Noardeast Fryslân en Achtkarspelen. Er zijn een aantal Fryske prentenboeken en de bijbehorende speel-ontdekboekjes zijn vertaald in it Frysk.

De Bibliotheek op school voor het Basisonderwijs (dBOS)

De dienstverlening bestaat uit:

- Uitvoer jaarplan bij scholen met de aanpak dBOS
- Deelname aan relevante landelijke campagnes
- Activiteiten in de vestigingen
- Aanschaf en onderhoud jeugdcollecties

Realisatie 2023

- Groei aantal dBOS scholen met 15.

In het kader van Masterplan basisvaardigheden zijn er 29 basisscholen bijgekomen. Momenteel bereiken we met de Bibliotheek op school 96% van de basisscholen, dat zijn 117 scholen en meer dan 10.000 leerlingen. Vijf basisscholen in ons werkgebied nemen dBos (nog) niet af.

- Alle scholen hebben tenminste één leescoördinator.

Alle locaties hebben een leescoördinator (of op termijn in opleiding).

- Alle scholen hebben een actueel leesplan (beleid) en een jaarplan (uitvoer).

Tijdens de opleiding Open Boek maken de cursisten een leesplan. Het activiteitenplan/jaarplan wordt uitgevoerd in samenwerking met de leesconsulent van de school. In principe hebben alle scholen waar wij dBos uitvoeren een jaarplan.

- Alle scholen hebben een collectie met o.a. Friese boeken.

In het kader van het Masterplan basisvaardigheden kunnen we op elke nieuwe dBos-school een startcollectie plaatsen. Scholen in kernen waar een bibliotheekvestiging is worden daarin ook meegenomen.

- Alle scholen vullen de monitor in.

De nieuwe dBos-scholen vullen in ieder geval de monitor in. Landelijk is de periode waarin de monitor uitgezet wordt aangepast. Daarom is ervoor gekozen om een aantal scholen de monitor niet te laten invullen, de periodes liggen te dicht bij elkaar. In de tussentijd is weinig ruimte om te werken aan de gestelde doelen.

- We scholen 60% van de leerkrachten en directeurs in de gezinsaanpak.

Er zijn in 2023 drie leerkrachten geschoold in de gezinsaanpak. Er zijn 107 directeurs en 1.306 leerkrachten in ons werkgebied. We hebben tot nu toe (inclusief beleidsperiode 2019-2022) 20% van de directeurs en leerkrachten geschoold.

- Iedere leerling 6-12 jaar is lid van de bibliotheek.

Er zijn 12.476 kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar. Hiervan waren op 31-12-2023 7.168 kinderen lid. 57,5 % van deze leeftijdscategorie is lid van de bibliotheek

- We houden een klanttevredenheidsonderzoek bij de scholen over de dienstverlening van de bibliotheek.

Dit onderzoek wordt uitgevoerd in het voorjaar van 2024.

- We nemen deel aan de Kinderboekenweek en Week van de Mediawijsheid. Hiermee bereiken we 2000 leerlingen en 1000 ouders.

Bij het bezoek van auteur Pieter Koolwijk tijdens de Kinderboekenweek waren 104 kinderen en hun ouders aanwezig. Daarnaast waren er groepsbezoeken en in Achtkarspelen zijn bij alle scholen, alle groepen 3 t/m 8 bezocht door de leesconsulenten met een activiteit in het kader van de week van de mediawijsheid. Totaal bereikten we 1.548 kinderen.

- We organiseren Dokter Leesplezier en bereiken hiermee 300 ouders.

Dokter Leesplezier is 53 keer georganiseerd in de bibliotheek met 56 bezoekers. Op scholen organiseerden we 32 keer Dokter Leesplezier, daar bereikten we 896 leerlingen. Dokter Leesplezier slaat aan, maar niet bij de primaire doelgroep die wij voor ogen hadden. We bezinnen ons daarom op deze aanpak.

- Voor Achtkarspelen, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel doen we actief mee aan het project 'Jou in bern in boek'.

In 2023 stond het jeugdboek "Abe en de Aardichman"

van Tialda Hoogeveen centraal, dit boek is uitgereikt aan 1012 leerlingen van groep 5 van alle scholen in Achtkarspelen, Noardeast Fryslân en Dantumadiel (alleen de scholen van Roobol). Leerkrachten ontvingen een lesbrief om actief met het boek aan de slag te gaan.

- Alle leerlingen bezoeken minimaal 1x in hun school-loopbaan een bibliotheek in de buurt.

In ons hele werkgebied zijn groepsbezoeken georganiseerd voor groep 2, groep 3 en groep 6. We bereikten 1956 leerlingen 277 ouders.

- Er zijn minimaal 6 (3 in het voorjaar, 3 in het najaar) jeugdactiviteiten per Huiskamerbibliotheek (Ried, Holwert, Oosternijkerk). Hiermee bereiken we 90 kinderen (6 x 3 locaties x 5 kinderen).

In Huiskamerbibliotheek Ried is vijf keer een activiteit georganiseerd, hiermee bereikten we 25 kinderen. In Holwert zijn drie activiteiten georganiseerd, waaronder de feestelijke opening. Daarmee bereikten we 140 leerlingen van de school. In Huiskamerbibliotheek Easternijtsjerk zijn wel activiteiten georganiseerd maar daar was vanuit de volwassen inwoners geen belangstelling voor.

- Scholen zonder de aanpak de Bibliotheek op school kunnen tegen kostendekkend tarief een groepsbezoek groep 3 of 6 aanvragen.
Er is één keer een groepsbezoek aangevraagd tegen tarief. We bereikten hiermee twintig leerlingen en drie ouders.

De Bibliotheek op school voor het Voortgezet Onderwijs en MBO (dBOS)

De dienstverlening bestaat uit:

- Uitvoer jaarplan bij scholen met de aanpak dBOS
- Gratis brugklasbezoeken op aanvraag
- Deelname aan relevante landelijke campagnes

Realisatie 2023

- De Bibliotheek op school voor 3 VO-scholen en 1 MBO in Achtkarspelen in het kader van Taalplan Achtkarspelen.

We zetten onze leesconsulent voortgezet onderwijs in in Achtkarspelen voor 24 uur per week bij Singelland (VO), Lauwers College (VO) en Aeres (VMBO/MBO). In het eerste half jaar van 2023 is de leesconsulent ook actief geweest op het Dockinga college, er zijn vervolgesprekken geweest maar dit heeft nog niet geresulteerd in een continuering van de dienstverlening.

- We leren van de ontwikkelingen in Achtkarspelen en gebruiken deze voor het verder ontwikkelen van onze dienstverlening aan het voortgezet onderwijs.

De opgedane kennis en ervaringen worden ingezet bij RSG Simon Vestdijk. Zij nemen deel aan dBOS in het kader van het Masterplan basisvaardigheden. De leesconsulent van Vlieland verzorgt dBOS bij de Jutter (VO).

- De Bibliotheek op school voor Dockinga Vak met subsidie van Kunst van Lezen.

Er is geen mogelijkheid meer om subsidie van Kunst van Lezen aan te vragen. De school beraadt zich op een vervolg en denkt aan inzet van de leesconsulent VO tegen kostendekkend tarief in 2024.

- We bereiken 2000 leerlingen met de dienstverlening van de bibliotheek.

Alle leerlingen van elf locaties VO/MBO (van in totaal 22 locaties) zijn lid van de bibliotheek. Met de brugklasbezoeken bereiken we 659 leerlingen. Aantal leerlingen bij de 5 dBOS scholen: 2205. Daarmee is deze doelstelling behaald.

- We houden 3 introductielessen "Doe je Digiding".
Deze doelstelling is niet gerealiseerd in 2023. We onderzoeken de mogelijkheden voor Simon Vestdijk Harlingen, Schylger Jouv Terschelling en Aeres Buitenpost zodat we dit in 2024 kunnen uitvoeren.

- Overige dienstverlening op aanvraag tegen kostendekkend tarief.

Niet van toepassing in 2023.

- We zetten het programma Read to me op verzoek in.
Gerealiseerd op kleine schaal bij Lauwers College in Achtkarspelen.

- We nemen deel aan de Jonge Jury en bereiken hiermee 750 leerlingen.

We hebben in 2023 niet deelgenomen aan de Jonge Jury.

1.2 Bestrijding van laaggeletterdheid

In Fryslân heeft gemiddeld 13% van de inwoners moeite met lezen en schrijven. De helft van deze groep is autochtoon. Maar feitelijk gaat het om basisvaardigheden die nodig zijn om zelfredzaam te zijn en mee te kunnen doen in de samenleving. Taal is een middel om alle basisvaardigheden onder de knie te krijgen en het begint met taal.

- Alle gemeenten in het werkgebied van BNF hebben een Digi-Taalhuis of dienstverlening op maat voor laagtaalvaardigen.

In vrijwel alle bibliotheekvestigingen in de gemeenten Harlingen, Waadhoeke, Noardeast-Fryslân, Dantumadiel en Achtkarspelen is er één of tweewekelijks een Digi-Taalhuis. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen om in de Bibliotheek Buitenpost weer met een Digi-Taalhuis te beginnen, zodat inwoners weer lokaal kunnen oefenen met taal- en digitale vaardigheden.

Op de eilanden Vlieland, Terschelling en Schiermonnikoog is het aanbod van het Digi-Taalhuis op maat ingericht. Hier werken we met kleinere groepen en is de taalcoördinator van Firda afwisselend op afstand beschikbaar of op het eiland aanwezig, maar niet wekelijks. Op Ameland werken we in 2024 naar eenzelfde dienstverlening toe.

Door het jaar heen is het totaal aantal deelnemers in de Digi-Taalhuizen vrij stabiel. Bij de Digi-Taalhuizen in Dokkum en Kollum is een daling te zien, vooral onder NT1-deelnemers. Het aandeel van NT1-deelnemers is op andere locaties aardig gelijk gebleven. In St.-Annaparochie is een toename van NT1-deelnemers te zien van bijna 50%.

In totaal zijn er 107 taalvrijwilligers actief in de Digi-Taalhuizen van BNF.

- BNF is voor de gemeente en andere ketenpartners (zoals Firda en welzijnswerk) een vertrouwde samenwerkingspartner op het gebied van de bestrijding van laaggeletterdheid. We vervullen in deze samenwerkingen een aanjagende rol en zetten het thema laaggeletterdheid op de kaart. We maken organisaties bewust van laagtaalvaardigheid en hoe ze hiermee om kunnen gaan vanuit hun eigen werk. Hierin trainen we professionals. We zijn in contact met nieuwe partners om toekomstige samenwerkingen aan te boren en andere doelgroepen te bereiken, zoals zorgverleners en wooncorporaties.

In 2023 is het samenwerkingsnetwerk waarin we vanuit de maatschappelijke bibliotheek een rol vervullen uitgebreid. In de gemeenten Harlingen, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel organiseerden we samen met de ketenpartners bijeenkomsten voor professionals over de thema's basisvaardigheden en laaggeletterdheid. Hierdoor groeit het bewustzijn, gaan we in gesprek over samenwerkingen en de rol die een professional kan vervullen richting inwoners met lage basisvaardigheden.

- BNF biedt met verschillende programma's de mogelijkheid om in samenwerking met partners en inwoners op maat activiteiten te organiseren. Hiermee spelen we in op lokale ontwikkelingen en kunnen we 'gecamoufleerd' programmeren, soms specifiek voor een doelgroep, zoals de NT1-doelgroep.

Aanvullend aan de programmering die we bieden op taal- en digitale vaardigheden, hebben we in 2023 aanbod georganiseerd op het gebied van:

Internet bankieren

In samenwerking met de Rabobank, Regiobank en Kabelnoord hebben we inwoners tijdens bijeenkomsten geleerd hoe internetbankieren werkt, of hen meer weerbaar gemaakt in de veiligheid van internet bankieren en waar je alert op moet zijn. Dit vond plaats in Harlingen, Dokkum, Kollum, De Westereen en St.-Annaparochie. In totaal bezochten 102 inwoners deze trainingen. Deze samenwerking zetten we voort en breiden we uit naar andere plekken in 2024.

Gezondheid en lekker in je vel zitten

Met het programma Voel je goed zoeken we lokaal de samenwerking met welzijnsorganisaties, sportlocaties en wandelcoaches en helpen we deelnemers op weg in onderwerpen zoals beweging, voeding, koken en keuzes die te maken zijn in de supermarkt. In de gemeenten Harlingen, Waadhoeke, Noardeast-Fryslân en Achtkarspelen is dit programma in 2023 georganiseerd. In Dokkum heeft een groep van negen deelnemers het programma afgerond en in Achtkarspelen zes deelnemers. In Waadhoeke organiseert Connexa deze training en ondersteunt de bibliotheek. In Harlingen waren helaas geen aanmeldingen.

Gezinsaanpak

Om beter aan te kunnen sluiten bij ouders met een taal- of digi-vraag, zijn we begonnen met het initiatief 'Taalklas op school'. In een Taalklas kunnen ouders op de school van hun kinderen wekelijks terecht om de eigen taal- en digitale vaardigheden te vergroten en om meer te leren over de school, themaweken in de klas van hun kinderen en zich voor te bereiden op bijvoorbeeld 10-minuten gesprekken of het gebruik van Parro of Social Schools. De 'Taalklas op school' is op de school de Frissel, met 15 deelnemers gestart. Ook is er in 2023 voorbereiding getroffen om dit in Damwâld en binnen de gemeente Waadhoeke op te starten.

- In 2023 zijn alle 9 Digi-Taalhuizen in ons werkgebied aan de vaste wal gecertificeerd.

De Digi-Taalhuizen Harlingen, Franeker, St.-Annaparochie, Hallum, Dokkum, Kollum, De Westereen en Surhuistervveen zijn gecertificeerd.

- Voor elke gemeente wordt er bij tenminste drie partners een training herkennen & doorverwijzen van laaggeletterden (ouders) georganiseerd.

In vrijwel alle gemeenten hebben we de training herkennen & doorverwijzen van laaggeletterden

georganiseerd, bijvoorbeeld bij welzijnsorganisatie Kearn, woningcorporatie Accolade, pedagogische medewerkers op Ameland, uitzendbureau AB Vakwerk, de ondernemersvereniging van Dantumadiel, team zorg&welzijn op Schiermonnikoog, binnen de gemeente Achtkarspelen en bij kinderopvang Tiko. In de gemeente Achtkarspelen en Noardeast Fryslân is de doelstelling gehaald.

- Elke vestiging met een Digi-Taalhuis beschikt over een actuele en aantrekkelijke Digi-Taalhuis-collectie. De uitleningen van deze collectie groeit met 25%.

In 2023 is de samenstelling van de collectie van de Digi-Taalhuis collecties herijkt en hebben we ideeën voor een actuele en aantrekkelijke collectie vastgelegd. Het uitbreiden van de collectie verloopt gefaseerd, deels in 2023 en deels in de komende periode.

- Het aantal deelnemers in de Digi-Taalhuizen blijft stabiel en er is een 50% groei van NT1 deelnemers.

Groot Dictee der Nederlandse Taal / Bibliotheek Vlieland

Op Vlieland deden zeven eilanders mee aan het Groot Dictee der Nederlandse Taal. Het dictee, Vooruit met de geit!, was live vanuit Arnhem te beluisteren via NPO1. Onder andere hortsik, trolleybus en jantje-van-leiden kwamen voorbij. De Vlielandse winnaar ontving de taalkalender uit handen van bibliotheekmedewerker Bianca Kikstra.

Deelnemers Digi-Taalhuis

	Sterren	Q1 deeln. actief		deeln. nieuw		Q2 deeln. actief		deeln. nieuw		Q3 deeln. actief		deeln. nieuw		Q4 deeln. actief		deeln. nieuw	
		NT1	NT2	NT1	NT2	NT1	NT2	NT1	NT2	NT1	NT2	NT1	NT2	NT1	NT2	NT1	NT2
Achtkarspelen		11	4	7	2	9	3	0	1	9	5	0	2	8	5	0	0
DTH Surhuisterveen, bibliotheek (taal)	*	6	3	2	1	3	3	1	3	5	2	3	5				
DTH Surhuisterveen, bibliotheek (dig. Vaardigh.)	*	5	1	5	1	6		6		5							
Dantumadiel		2	19	0	5	4	20	2	2	1	20	1	1	2	21	1	2
DTH De Westereen	*	2	3		2	4	5	2	2	1	5	1	2	6	1	1	
DTH Veenwouden	**		16		3	15		15	1		15	1					
Harlingen		2	19	0	2	2	18	0	3	2	17	0	0	2	19	0	2
DTH Harlingen bibliotheek	**	2	19		2	2	18	3	2	17			2	19	2		
Noardeast-Fryslan		26	32	1	5	20	31	5	6	11	30	0	1	11	36	4	9
DTH Hallum	**		8		3	9		10	1		10						
DTH Dokkum bibliotheek	**	12	16	1	2	10	18	2	6	4	17		6	20	3	5	
DTH Kollum bibliotheek / kringloopwinkel	**	10	5			8	4	2	5	3		2	6	4			
DTH Dokwurk	**	4	3			2	1	2		3		1					
Terschelling		16	0	3	0	16	0	0	0	16	0	0	0	16	0	0	0
DTH Terschelling	*	16		3		16	16	16									
Waadhoeke		8	33	0	3	8	36	0	3	8	33	0	0	12	34	4	7
DTH Franeker	**	3	16		3	3	18	2	3	15			3	20	5		
DTH St. Annaparochie	**	5	17			5	18	1	5	18			9	14	4	2	
Totaal 2023		65	107	11	17	59	108	7	15	47	105	1	4	51	115	9	20

Weet je het niet, vraag het in de bieb / Bibliotheek Hallum

Regelmatig worden er bijzondere vragen aan de balie gesteld. Een meneer kwam met een bijzondere gordijnhaak naar de bibliotheek. Misschien konden wij hem vertellen hoe hij deze kon toepassen. We pasten Google Lens toe en konden meneer een handleiding meegeven. Inmiddels hangen de gordijnen. Een andere mevrouw bezocht de bibliotheek samen met haar zoontje die voor haar moet tolken. Haar wasmachine geeft een storing aan en de buurvrouw had haar aangeraden in de bibliotheek om hulp te vragen. We hebben de vraag doorgestuurd naar de dorpsomtinkers die naar de wasmachine hebben gekeken. En de mevrouw is door haar bezoek aan de bibliotheek nu bekend met het Taalcafé, zo kan ze haar netwerk vergroten.

Digi-Taalhuis / Bibliotheek Franeker

Onlangs nodigde vaste vrijwilligster van het Digi-Taalhuis Tienieke haar deelnemers uit op de koffie. Tienieke heeft een goede band met haar deelnemers en vond het leuk om ze een keer thuis uit te nodigen. De dames, beide uit Griekenland vonden het heel gezellig en hadden beiden een mand met kleine cadeautjes meegenomen voor Tienieke, waar ze erg verrast door was. Tienieke vond het gezellig, en voor zichzelf ook leerzaam omdat je zo veel leert over andere culturen. De volgende keer gaat ze op bezoek bij één van de dames.

2. Programmalijn 2

Participatie in de informatiesamenleving

Om deel te nemen aan de samenleving zijn toegang tot digitale technologie en de vaardigheden om daarmee om te gaan noodzakelijk. De communicatie met de overheid, instanties en allerlei vormen van dienstverlening speelt zich steeds meer online af en het wordt in het uitdijende informatielandschap steeds lastiger om relevante en betrouwbare informatie te vinden en te duiden.

In Nederland beschikken ongeveer vier miljoen Nederlanders over onvoldoende vaardigheden om online mee te kunnen doen. Een gedeelte van deze inwoners kan geholpen worden door een les op maat of een cursus, maar er moet ook een vangnet zijn waar inwoners met hun vragen geholpen kunnen worden. In beide behoeften voorziet de bibliotheek door het aanbieden van ondersteuning bij digitale vaardigheden en daarnaast door het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

Voor onze gemeenten en voor BNF zijn basisvaardigheden een belangrijk onderwerp. Taal- en digitale vaardigheden zijn essentieel om mee te kunnen doen in de samenleving. Om deze dienstverlening goed af te stemmen in ons werkgebied hebben we hiervoor binnen onze organisatie de functie consulent basisvaardigheden ontwikkeld. In totaal zes collega's hebben deze functie en hiermee verwachten we de lokale verankering binnen het netwerk beter te realiseren en ook de uitvoering te stroomlijnen. Aansluiten bij de behoefte in het werkgebied en samenwerking met andere partners staat hierbij centraal.

De consulenten basisvaardigheden werken in de gezinsaanpak samen met onze leesconsulenten.

Realisatie 2023

BNF biedt in elke vestiging een kwalitatief robuuste basisvaardigheden dienstverlening op het gebied van participatie in de informatiesamenleving. Met deze programmering hebben inwoners een mogelijkheid om te oefenen met digitale vaardigheden, een plek om vragen te stellen, de toegang tot oefenmaterialen en ontmoeten ze anderen.

Deze dienstverlening digitale vaardigheden bestaat uit:

- Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)
 - Cursus 'kennismaken met de computer'
 - Cursus 'omgaan met de e-overheid'
 - Digitaal spreekuur
 - Hulp bij Belastingdienst
- In elke gemeente aan de vaste wal waar de basisvaardigheden dienstverlening rondom digitale vaardigheden nog niet op orde is, worden alle onderdelen uit deze dienstverlening toegevoegd aan de huidige programmering. Met deze uitbreiding in 2023 ondersteunen we 10% van de inwoners in ons werkgebied vanaf 18 jaar en ouder in hun basisvaardigheden.

Met het Informatiepunt Digitale Overheid, de cursussen digitale vaardigheden, het digitaal spreekuur en de Hulp bij de Belastingdienst, die we in 2023 binnen en buiten onze vestigingen organiseerden hebben we in totaal 2.307 inwoners bereikt. Dat is 1,7% van de 18+ inwoners in ons werkgebied.

- De dienstverlening vanuit het Informatiepunt Digitale Overheid ontwikkelen we door. We zorgen dat we IDO-bezoekers beter lokaal kunnen doorverwijzen, doordat we de dienstverlening van partners beter kennen. Andersom zetten we het IDO meer op de kaart bij partners door IDO-netwerkbijeenkomsten te organiseren.

In de gemeenten Harlingen, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel organiseerden we samen met de ketenpartners bijeenkomsten voor professionals over de thema's basisvaardigheden en laaggeletterdheid. Hierdoor groeit het bewustzijn, gaan we in gesprek over samenwerkingen en de rol die een professional kan vervullen richting inwoners met lage basisvaardigheden. Deze werkwijze gaan we in 2024 uitbreiden naar andere gemeenten in ons werkgebied.

Gemeente	Aantal IDO-vragen in 2023
Achtkarspelen	28
Ameland	-
Dantumadiel	17
Harlingen	165
Noardeast-Fryslân	282
Schiermonnikoog	53
Terschelling	30
Vlieland	12
Waadhoeke	160

- Binnen elke gemeente hebben we een poule van vrijwilligers digitale vaardigheden. Zij zijn wisselend inzetbaar binnen de digi-programmering. Per gemeente zal de grootte van de poule en activiteiten waarvoor deze vrijwilligers ingezet worden verschillen.

Aanvullend op de al actieve taalvrijwilligers binnen onze organisatie hebben we ook vrijwilligers digitale vaardigheden aan ons gebonden. In 2023 waren er 35 vrijwilligers digitale vaardigheden actief.

- Bibliotheekcollega's beschikken over meer kennis en vaardigheden om tijdens klantcontact door te verwijzen naar onze basisvaardigheden dienstverlening. Twee keer per jaar organiseert de medewerker basisvaardigheden in de eigen bibliotheek een activiteit rondom informatieoverdracht en bewustwording.

In de werkoverleggen van onze bibliotheken heeft dit plaatsgevonden. De consultants basisvaardigheden binnen elke gemeente hebben hun collega's (bibliotheekmedewerkers en leesconsultanten) meegenomen in de mogelijkheden en kansen van de dienstverlening basisvaardigheden. Er ontstond kruisbestuiving met ideeën om meer samen met de inwoner op te trekken en nieuwe samenwerkingspartners te benaderen.

- We organiseren een jaarlijkse regionale vrijwilligersdag waar vrijwilligers elkaar ontmoeten, inspiratie vinden en in het zonnetje worden gezet.

Tijdens de nationale dag van de vrijwilliger op 7 december hebben we onze vrijwilligers in het zonnetje gezet tijdens een gezellige en inhoudelijke dag, vol met workshops over thema's die je tegenkomt in het vrijwilligerswerk vanuit de bibliotheek.

Wollige woensdag / Bibliotheek De Westereen

Elke twee weken wordt de koffietafel in Bibliotheek De Westereen overgenomen door handwerkende dames. Het begon met een klein groepje, maar inmiddels zit de tafel helemaal vol. Het is een mooie, laagdrempelige manier om elkaar te ontmoeten. Het is een divers gezelschap en het zorgt voor reuring in de bibliotheek. De dames nemen ook regelmatig (klein) kinderen mee die verderop in de bibliotheek aan de slag gaan in de Maakplaats. Het zijn dames van alle leeftijden, sociaal actieve dames en dames die weinig sociale activiteiten hebben. Een jonge vrouw die graag beter Nederlands wil leren praten en volop betrokken wordt in de gesprekken. Introverte en extraverte types. Het is mooi om te zien hoe er ondanks alle verschillen verbinding is.

3. Programmalijn 3

Een leven lang ontwikkelen

Digitalisering, technologische ontwikkelingen, maar ook economische, demografische en sociale ontwikkelingen leiden tot grote veranderingen in de samenleving. Het is belangrijk dat er voor alle groepen in de samenleving mogelijkheden zijn hun vaardigheden te vergroten, zich te ontplooiën ten behoeve van hun arbeidspositie of ten behoeve van hun persoonlijke ontwikkeling.

We willen laagdrempelig zijn en de inwoners van Noord-Fryslân enthousiasmeren en kennis laten maken met de mediamogelijkheden, de mogelijkheden van technologie en digitale middelen. Inwoners van Noord-Fryslân kunnen hierdoor de meerwaarde van digitalisering en technologie zien en zijn gemotiveerd te ontdekken en te experimenteren.

In de afgelopen jaren heeft BNF geïnvesteerd in digitale geletterdheid, met name voor de jeugd. In een groot aantal vestigingen bestaat de mogelijkheid om nader kennis te maken de lasersnijder, 3D-printers en is er een klooi-koffer om te verkennen. Dit doen we met de zogenaamde Digitale Toppers, jongeren die kinderen begeleiden.

Realisatie 2023

- Inwoners kunnen in alle vestigingen tijdens openingstijden binnenlopen om kennis te maken met digitale geletterdheid. Materialen uit de klooi-koffer staan klaar in de Maakplaats.

In alle vestigingen (behalve Ameland) is een klooi-koffer aanwezig in de Maakplaats. De Maakplaats is op gezette tijden bemenst door een Digitale Topper. Daarnaast verzorgen we workshops in zes vestigingen in Noordoost-Fryslân in het kader van Bouwen aan ambitie, daarmee bereiken we 540 deelnemers. In Noordwest-Fryslân, in vier vestigingen bezochten 1151 bezoekers de maakplaats. Totaal: 1201 deelnemers.

- Elk gemeente heeft minimaal twee Digitale Toppers die workshops kunnen begeleiden.

Digitale Toppers zijn jongeren tussen 15 en 20 jaar die in de bibliotheek kinderen en jongeren begeleiden bij digitale activiteiten en workshops in de Maakplaats. De Maakplaats is een plek in de bibliotheek waar kinderen kunnen komen experimenteren met digitale middelen als een green screen, 3D-printer, AI, vinylsnijder, lasersnijder, Blue-Bot, Lego WeDo, stop-motion, etc. Als Digitale Topper leg je uit hoe deze materialen werken en

begeleid je kinderen vanaf ongeveer 8 jaar. In totaal zijn er vijftien Digitale Toppers actief in de vijf gemeenten aan de vaste wal.

- Er is minimaal 1x per 14 dagen een workshop in alle vestigingen aan de wal georganiseerd en begeleid door een Digitale Topper of de medewerker digitale geletterdheid.

Er zijn regelmatig workshops, maar de bovengenoemde frequentie is niet gerealiseerd, wel is er iedere veertien dagen een open inloop in de Maakplaats.

- We organiseren 4 workshops (2 in het voorjaar, 2 in het najaar) op de eilanden. We bereiken daarmee in totaal 100 kinderen en 25 ouders.

In totaal zijn er dertien workshops op drie eilanden georganiseerd. Hiermee bereikten we 110 kinderen, het aantal ouders is niet geregistreerd. Op Ameland hebben we deze dienstverlening nog niet gerealiseerd.

- We organiseren 4 activiteiten (2 in het voorjaar, 2 in het najaar) per Huiskamerbibliotheek (Ried, Holwert, Oosternijkerk). Hiermee bereiken we 90 kinderen.

We hebben in Ried vier workshops verzorgd, daarmee bereikten we vijftien kinderen. In Holwert verzorgden we één workshop met 25 kinderen. We hebben geen workshops in Easternijtsjerk gerealiseerd.

- We maken een doorstart met Elan Onderwijsgroep/ het iNOVATORIUM voor een gestructureerd aanbod voor in de vestigingen aan de wal.

We hebben contact over de open badges gehad. Er is niet een aanbod ontwikkeld. De materialen uit het iNOVATORIUM kunnen geleend worden door de scholen van Elan om de kennis per school in te bedden.

- In het kader van Bouwen aan ambitie (cluster 4,5,6 en Hallum) organiseren we 1 regionale challenge, in samenwerking met Codeschool.frl, inhakend op de Europese codeweek (10 – 25 oktober).

We organiseerden de challenge: Manipuleer jij de beste foto? voor het project DigiTaalhuis+. In het kader van Codeschool zijn er badges ontwikkeld voor Digitale Toppers. We gaan de open badges in 2024 door ontwikkelen in samenwerking met Elan onderwijsgroep en Fers.

4. Programmalijn 4

De robuuste lokale bibliotheek

De bibliotheek draait niet meer alleen om boeken. We gaan het budget voor fysieke boeken voor volwassenen verkleinen en klanten meer attenderen op e-books of digitale cursussen. Is dat lastig, dan helpen we de klant op weg. We kunnen niet alle nieuwe boeken voor lezers meteen beschikbaar hebben. Klanten moeten wellicht wat langer wachten, maar we leggen uit waarom.

We kijken goed naar de inrichting van de lokale bibliotheek, wellicht hebben we meer zitplaatsen nodig of betere ruimten voor de trainingen en scholingen die we aanbieden. We richten de bibliotheek naar de behoefte van de bezoekers en klanten in.

We kijken goed naar onze openingstijden, zijn we op de goede momenten open of moeten we keuzes maken voor de avonden ten koste van andere momenten.

Realisatie 2023

De ontmoetingsfunctie van de bibliotheek is een belangrijke functie voor BNF, regelmatig komen inwoners voor een kopje koffie en een krantje naar de bibliotheek maar ook ontmoeten inwoners elkaar op gezette tijden om bij te praten. Er wordt gebruik gemaakt van het gratis internet of om te studeren en te werken.

In totaal mochten we in 2023 bijna een half miljoen inwoners ontvangen. (zie bijlage 1)

- We bieden een aantrekkelijke programmering aan, voor elk wat wils. Om te leren, te ontmoeten en elkaar te spreken.

In al onze bibliotheken worden volop activiteiten georganiseerd, soms wel 20 activiteiten op één dag in het hele werkgebied. In totaal bereikten we daarmee in 2023 bijna achtduizend mensen. Wat we belangrijk vinden bij BNF is dat iedereen welkom is en dat we steeds meer inzetten op samenwerken met partners uit de regio. Op deze manier kunnen de collega's inzetten op een goede programmering aanbieden die aansluit bij alle doelgroepen en zo de binding met ons als waardevrije plek steeds verder uitbouwen.

- Iedere gemeente heeft een literaire activiteit voor een breed publiek.

In elke gemeente zijn in 2023 literaire activiteiten georganiseerd, van grote Literaire Festivals in Dokkum en Harlingen tot lezingen van schrijvers.

- Per gemeente zorgen we voor een jeugdpanel.

In het voorjaar van 2023 organiseerden we een personeelsbijeenkomst voor alle medewerkers over jongeren. We nodigden een expert op het gebied van jongeren en cocreatie uit én een aantal jongeren. Daarna zijn de collega's aan de slag gegaan met het formeren van een jeugdpanel. Kollum en De Westereen hebben in 2023 een actief jeugdpanel ingesteld dat meedenkt over onder andere de inrichting van de bibliotheek, ook hebben ze een geslaagde activiteit georganiseerd samen met de medewerkers. Ook Harlingen heeft inmiddels een jeugdpanel. In 2024 gaan ook deze overige collega's met goede moed de gesprekken met jongeren opnieuw aan en zullen ze in cocreatie activiteiten bedenken en organiseren.

- We willen dat in 2026 50% van de inwoners van Noord-Fryslân binding heeft met de bibliotheek, dat hoeven geen leden te zijn maar inwoners die gebruik maken van de uitgebreide dienstverlening van de bibliotheek.

Bijna 500.000 mensen brachten in 2023 een bezoek aan de bibliotheek. De bezoekersaantallen stijgen en we zien dat onze bibliotheken steeds beter bezocht worden. Van het lezen van de krant tot het drinken van een kopje koffie, tot het volgen van een cursus Frysk appen voor jong en oud, het bezoeken van verschillende lezingen zoals die van Anker, je knuffel laten slapen in de bibliotheek en ga zo maar door.

- BNF is partner van Pier21, zodat wij randprogrammering kunnen verzorgen bij de voorstellingen van Pier21.

In 2023 speelde Pier21 Un dia nobo / In nije dei, een muziektheatervoorstelling over ons slavernijverleden. In bibliotheken Dokkum, Franeker en Harlingen organiseerden we een lezing over het slavernijverleden van die drie steden. Na een interessante presentatie was er een korte stadswandeling langs plekken die herinneren aan het koloniale verleden en de daarmee verbonden slavernij. Speciaal voor deze lezing leende de gemeente Noardeast-Fryslân het schilderij 'Portret van Julius Schelto van Aitzema, Sara van den Broek, gasten en bedienden' uit aan Streekargyf Noardeast-Fryslân en Bibliotheek Dokkum.

- We stabiliseren het aantal leden, betaald en onbetaald.

Leden 2019 - 2023	2019	2020	2021	2022	2023
Betalende leden	13534	13314	12453	11836	11540
Niet-betalende leden	19367	17212	19316	22757	23584
Totaal aantal leden	32901	30526	31769	34593	35124

Het totaal aantal leden is gegroeid met 1,5% en deze groei zit vooral bij de doelgroep van 18 tot 30 jaar. We bieden voor deze doelgroep een beperkt gratis abonnement aan en dit blijkt in de smaak te vallen. Gemiddeld maken vijftig betalende leden gebruik van de dienstverlening Bibliotheek aan huis, hierbij worden de boeken thuis bezorgd als het desbetreffende lid niet in staat is naar de bibliotheek te komen.

In bijlage 2 en 3 zijn de details per vestiging te vinden

- 15% van de uitleningen van de bibliotheek is digitaal.
We leenden in 2023 918.000 boeken en tijdschriften uit, ongeveer 300 stuks minder dan in 2022. Op dit moment is ruim 7% van de uitleningen digitaal. De e-books lopen wat terug, echter de luisterboeken maakten in 2023 een opmars. In bijlage 4 zijn alle details per vestiging en het verloop in de jaren te zien.

Jeugdpanel / Bibliotheek Kollum

In Kollum denkt een groep jongeren mee over het aantrekkelijker maken van de bibliotheek en lezen voor jongeren. Na een brainstorm zijn we aan de slag gegaan met het herplaatsen van de boeken. De jongeren wilden graag zoveel mogelijk boeken met de voorkant naar voren in de kast. Op een vrijdagmiddag hebben we samen alle kasten leeggehaald en opnieuw ingericht. Het resultaat mag er zijn!

We zijn al bezig met volgende activiteiten: een event rondom mentale gezondheid, een informatieve bijeenkomst over wat er allemaal geregeld moet worden wanneer je achttien wordt en nog veel meer.

5. Programmalijn 5

Meertaligheid en Frysk

Meertaligheid is mooi en bijzonder, maar zeker in de provincie Fryslân heel gewoon. Meertaligheid biedt veel voordelen voor het leren van een nieuwe taal en het tegengaan van laaggeletterdheid.

Meertaligheid waaronder de Friese taal, is een belangrijk thema voor BNF en is verweven in al onze programmalijnen. Onze medewerkers en vrijwilligers spreken hun “memmetaal”, dat betekent dat in vestigingen aan de vaste wal en door onze klantenservice overwegend Fries of Bildts gesproken wordt.

Het Fries zit in de genen van BNF. De memmetaal is voor kinderen en volwassenen de taal waarin zij zich het beste uiten. Voor mensen met een buitenlandse afkomst kan dat Engels, Pools of Oekraïens zijn. We willen communiceren in gesproken woord en beeld op verschillende manieren en in verschillende talen.

Realisatie 2023

- Op de vaste wal verbreden we het activiteitenprogramma met aandacht voor de Friese taal en cultuur.

Binnen de programmalijn Frysk en meertaligheid besteden we meer aandacht aan onze talen en programmeren we activiteiten in de vestigingen. De leesconsulenten brengen het belang van het gebruik van de memmetaal (Frysk, Nederlands of andere talen) onder de aandacht van ouders en bij het onderwijs.

In Franeker, St.-Annaparochie en op Terschelling is aandacht besteed aan de dag van de moedertaal met in totaal 105 bezoekers.

Er is aandacht besteed aan de Lês-mar-foar-wiken in ons werkgebied waar 177 bezoekers op afkwamen. In Dokkum was een Fryske Jûn: 85 bezoekers.

In Achtkarspelen was de activiteit: Mei myn maat op 'e plaat. De peuters en kleuters kregen het boek “Sipke leert fierljeppen” van Lida Dijkstra om aan hun heit of pake cadeau gegeven. Hiermee willen we het voorlezen yn it Frysk stimuleren. Het boekje is tweetalig (Nederlands–Frysk).

- We bieden ‘Lês en read’-kratten aan voor het onderwijs met Friese en Engelse boeken.

Met subsidie van de gemeente Noardeast-Fryslân en Achtkarspelen bieden we de kratten gratis aan in de bovenstaande gemeenten. 26 basisscholen namen de kratten af.

- BNF participeert in de werkgroep ‘Jou in bern in boek’.

Twêe leesconsulenten maken deel uit van de werkgroep. Alle leerlingen van groep vijf van de scholen In Noardeast-Fryslân, Dantumadiel (alleen de Roobol scholen) en Achtkarspelen ontvingen het boek “Abe en de aardichman” van Tialda Hoogeveen. In totaal zijn er 1012 boeken aan de leerlingen uitgedeeld en leerkrachten ontvingen een lesbrief om actief met het boek aan de slag te gaan.

- BNF sluit aan bij de taalplatformen van de gemeenten.

De domeinspecialist Jeugd & Onderwijs is aanwezig bij het taalplatform van Waadhoeke en Noardeast Fryslân. In Achtkarspelen werken we samen in het Taalplan Achtkarspelen.

- BNF ondersteunt het onderwijs bij het realiseren van het Taalplan Frysk.

We zorgen voor Friese jeugd- en Young adult boeken in de collecties op school. De leesconsulenten verzorgen ook boekpromoties in it Frysk en met Fryske boeken. Werkvormen en lesbrieven worden ook in it Frysk aangeboden. Het belang van het gebruik van de memmetaal (dus ook andere talen) wordt nadrukkelijk onder de aandacht gebracht.

- We vertalen de kletskaarten als onderdeel van digitale geletterdheid in het Fries.

De kletskaarten zijn vertaald in it Frysk en als cadeau aangeboden aan alle dBOS basisscholen. In 2024 worden Fryske video's opgenomen passend bij de vragen van de kletskaarten.

- Het Fries maakt integraal onderdeel uit van onze in- en externe communicatie.

We communiceren in meerdere talen, zowel bij de klantenservice, in de vestigingen, in allerlei overleggen met samenwerkingspartners, bij de consultatiebureaus, met de pers en bij het onderwijs. Daarnaast posten we een aantal keer per jaar Facebookberichten in it Frysk.

- Meertaligheid is voorwaarde in de collecties, BNF schaft alle boeken aan die in het Fries verschijnen voor de vestigingen op de vaste wal en anticipeert op de actualiteit door bijvoorbeeld Oekraïense boeken aan te schaffen.

Er zijn in totaal 163 Fryske boeken voor volwassenen gekocht en 111 jeugdboeken. Het aanbod boeken dat in het Fries verschijnt is helaas beperkt.

Addendum taalbeleid

Gemeenten Waadhoeke, Achtkarspelen, Noardeast-Fryslân en Dantumadiel willen het Frysk extra onder de aandacht brengen. Hiervoor is een addendum op het Taalbeleid van Bibliotheken Noord Fryslân geschreven.

Wat gaan we doen?

Niet-Friese inwoners die in Fryslân komen wonen, zou BNF graag op een sympathieke manier kennis willen laten maken met het Fries. Een mogelijkheid zou zijn om nieuwe niet-Friese inwoners een kennismaking met de Friese taal aan te bieden door twee proeflessen Frysk in de bibliotheek.

BNF onderzoekt de mogelijkheden voor een aansprekende cursus op maat die verbindend en enthousiasmerend werkt, waarmee je ook wat toevoegt aan de Mienskip.

Naast gemeenten Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Achtkarspelen onderzoeken we of gemeente Waadhoeke wil aansluiten bij het project Jou in bern in boek (alle kinderen in groep 5 krijgen jaarlijks een Frysk boek cadeau).

Mediajungle, een initiatief van Niels Bloembergen en anderen, ontwikkelt spellen en materialen op het gebied van mediawijsheid om op laagdrempelige manier in gesprek te gaan met kinderen en hun ouders. Wij hebben in samenwerking de Kletskaarten laten vertalen in it Frysk. Daarnaast willen we de bijbehorende uitlegvideo's ook door bekende Friezen frysktalig in laten spreken.

We zorgen in samenwerking met B for books voor het eerste boek in een serie boeken onder de imprint Op 't Podium - samen theaterlezen, die zij meertalig gaan uitgeven, waaronder in het Fries.

Theaterlezen is een vorm van samen lezen die kinderen erg leuk vinden. Twee lezers – meer kan ook – lezen hardop dialogen voor van 'hun' personages, als een toneelstukje op een podium. Het is laagdrempelig: zonder podium, kostuums of rekwisieten, en zónder dat de teksten uit het hoofd geleerd hoeven te worden. Zo blijft alle aandacht en energie beschikbaar voor de gebruiksmogelijkheden van de stem. Doordat de kinderen een eigen 'rol' lezen, wordt het voorlezen vloeiender, krijgt veel meer intonatie en expressie en de leesmotivatie wordt er groter van. Theaterlezen is en blijft namelijk een leesactiviteit.

Voel je goed! / Bibliotheek Buitenpost

In november ging de eerste 20-delige cursus Voel je Goed! in Bibliotheek Buitenpost van start. Elke week komt de groep bij elkaar: zes enthousiaste deelnemers, elk gemotiveerd om te werken aan een gezonder gewicht en meer te bewegen. De diëtiste, een vrijwilliger en twee bewegingstudenten begeleiden hen daarbij.

'Voel je goed is een leuk leerzaam programma. Samen met andere mensen uit de gemeente leren wij over gezondere manieren om te leven. Wij hebben beter inzicht waarom wij doen wat we doen en we kunnen nu stappen maken om onze doelen te bereiken. Bijvoorbeeld afvallen of gezonder worden. Samen met de begeleider lezen wij elk week een hoofdstuk van de Voel je goed-map.'

'Voel je goed heeft ervoor gezorgd dat ik bewuster ben gaat eten, niet al te veel suikers en meer water drinken. Daarnaast heb ik geleerd om meer op de verpakking te gaan letten, wat er in producten zit en om meer te bewegen.'

'Het is een hele gezellige groep en het boek dat we erbij kregen is een prachtig naslagwerk. Twintig lessen klinkt in eerste instantie veel, maar ze zijn wat mij betreft zeker nodig! Ik ben heel dankbaar dat ik dit project mag volgen.'

'Sinds ik op de cursus Voel je goed! zit ben ik veel bewuster gaan eten en drinken. Elke week komen we in een gezellig groepje bij elkaar en bespreken we weer een hoofdstuk uit het cursusboek. Het is fijn dat de gemeente dit samen met de bibliotheek heeft georganiseerd en ik hoop dat ze hiermee doorgaan.'

Taalcafé / Bibliotheek Schiermonnikoog

Op Schiermonnikoog komen Veronika en Oksana eens per week naar de bibliotheek voor taallessen. Al sinds een kleine anderhalf jaar verwelkomen we de Oekraïense vrouwen hartelijk, voorzien we ze van een kop thee en een praatje en horen beneden bij de balie hun plezier tijdens de les met taalvrijwilliger Jieldouw op de bovenverdieping. Op de vraag hoe zij hun lessen vinden, reageren ze met een lach: "Het is gezellig en altijd grappig. We leren taal, leren ook over gewoontes en gebruiken. We lachen veel." Naast het plezier is er ook vertrouwen. Vertrouwen dat nodig is om fouten te durven maken, om te leren. Oksana memoreert dat ze ooit aan de wal een Bosnische vrouw had ontmoet die fantastisch Nederlands sprak. "Dat wil ik ook!" Zo kwam ze super gemotiveerd bij de bibliotheek. "Andere buitenlanders zouden ook naar de bibliotheek moeten komen. Ze kunnen hier altijd hulp en advies krijgen en ze zijn zo vriendelijk".

Veronika en Oksana geven aan hoe belangrijk het voor de integratie is om de taal van het land te kunnen spreken. "Het is goed voor mijn werk. Het is goed voor mijzelf. Ik heb meer

zelfvertrouwen gekregen. Ik kan mensen beter begrijpen en met hen praten." Voorzichtig voegt Oksana toe dat ze een beetje trots is op zichzelf en begint te stralen. Veronika vult aan dat ze de taal ook als moeder belangrijk vindt: "Vriendjes die bij ons komen, praten alleen Nederlands, die kunnen niet in het Engels om drinken vragen." De taal van het land leren, betekent met anderen kunnen communiceren en contact maken.

Vrijwilliger Jieldouw (82) kan daarover meepraten. Zij ging jaren geleden vanuit Nederland naar Noorwegen en weet uit eigen ervaring hoe belangrijk het is om de taal te leren. "Je haalt meer uit het leven als je de taal spreekt en ik vind het leuk om dat door te geven". Jieldouw doet dit met zichtbaar plezier. "Het geeft mij op mijn leeftijd het gevoel dat ik nog nuttig ben. Ik vind het heel leuk om met jonge mensen bezig te zijn. Ze hebben mij gezegd dat ze weer heerlijk kunnen lachen tijdens de lessen. Ik vind het heel fijn dat we samen kunnen lachen helemaal omdat zij uit een oorlogsgebied komen. Dat geeft vrijheid en lucht. Fijn om daaraan bij te dragen. Ik ga met veel plezier naar de bibliotheek en verheug me op de lessen. Ze doen het geweldig en zijn vreselijk gemotiveerd."

Manga tekenen / Bibliotheek Buitenpost

In de kerstvakantie konden kinderen zelf aan de slag met de superpopulaire Manga-stijl. Japanse strips tekenen bleek niet eenvoudig, maar met de hulp van Lucanna Bosma lukte het de meiden om prachtige portretten te tekenen. "Superleuk!" was de reactie van de deelnemers.

6. Organisatie en medewerkers

Vanaf september 2021 werken we binnen BNF met zelforganiserende clusters. Het managementteam stelt de kaders en het jaarplan vast en de clusters hebben de vrijheid om het hoe zelf in te vullen, mits de doelstellingen van het jaarplan gehaald worden. In het medewerkersonderzoek en de jaargesprekken van najaar 2023 is deze werkwijze geëvalueerd. Zelforganisatie is een goede keuze geweest, lieten vrijwel alle medewerkers weten tijdens de jaargesprekken, het past bij BNF en de medewerkers. Het zelf organiseren gaat de collega's goed af, blijkt uit het medewerkersonderzoek. Ze ervaren dat je vrijheid hebt om het werk op de eigen manier uit te voeren.

Uit het onderzoek blijkt dat bij BNF zeer bevolgen en betrokken medewerkers werken. Ze hebben plezier in het werk, het werk geeft energie, collega's geven aan te passen bij BNF en zijn trots op de organisatie. We scoren hoog scoorden op werkplezier met een 8,7 en trots op je eigen organisatie met een 8,4. De werkdruk is toegenomen, 30% van de medewerkers vindt deze te hoog, dat is landelijk 34%. Tijdens de personeelsbijeenkomst is daar expliciet aandacht voor geweest en we denken dat een betere balans van frontoffice- en backoffice-uren binnen de clusters (60% - 40%) daaraan kan bijdragen.

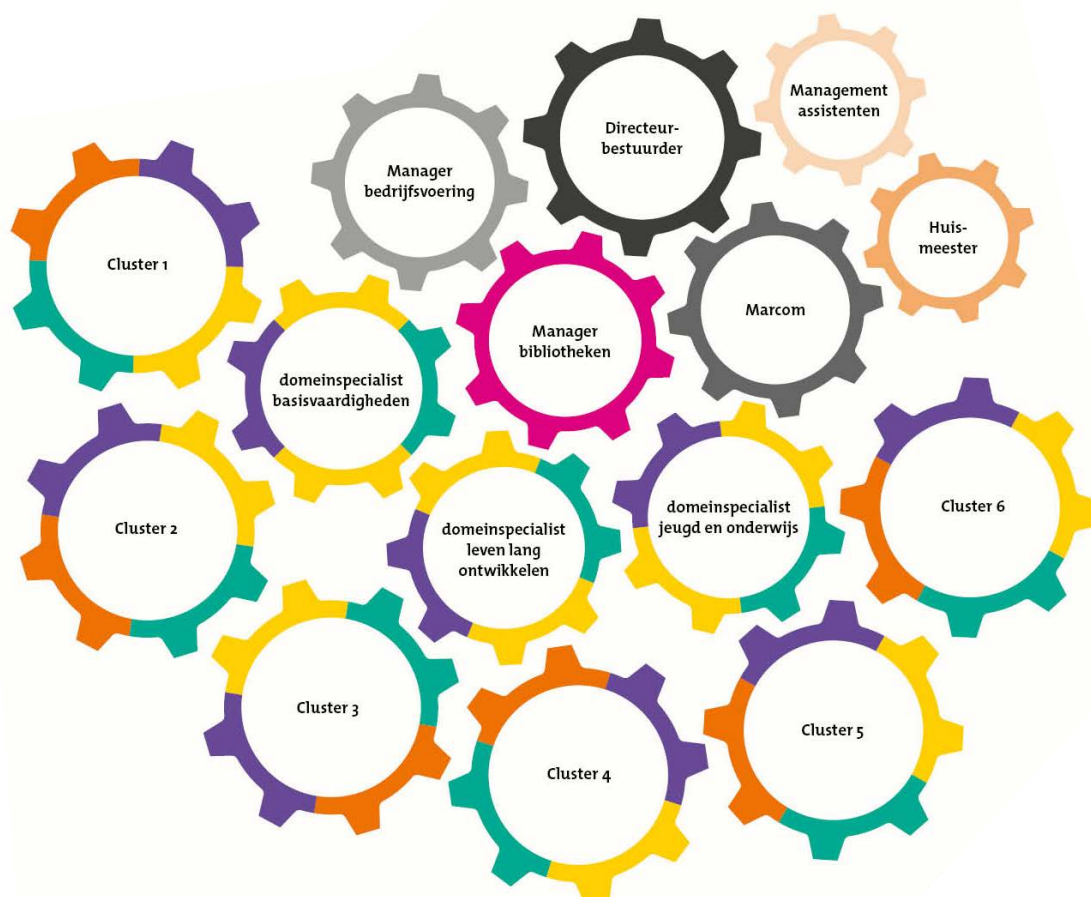
De organisatie blijft in ontwikkeling, in 2023 hebben we de voorbereidingen getroffen om in ieder cluster een consulent basisvaardigheden aan te stellen, die binnen het cluster, dicht bij de inwoners de dienstverlening voor de kwetsbare volwassen inwoner nog beter gestalte kan geven. Dat gebeurt in overleg met partners in het werkgebied. Het organogram van Bibliotheken Noord Fryslân is geen traditioneel organogram, maar het laat zien dat de clusters leidend zijn en ondersteund worden door domeinspecialisten, de huismeester, marketing en communicatie en uiteraard de managers en directeur. Het organogram moet zichtbaar maken dat alle onderdelen elkaar beïnvloeden.

Ondernemingsraad

De samenwerking met de ondernemingsraad is goed, er wordt kritisch gekeken naar de organisatieontwikkelingen en bijvoorbeeld de werkdruk. Omdat er in 2023 een vrijwel nieuwe ondernemingsraad aantrad is stevig geïnvesteerd in scholing.

Gedragscode

In een samenleving waarin veel gebeurt en verandert hebben we binnen BNF besloten een gedragscode op te stellen die door iedere medewerker wordt ondertekend. In de gedragscode wordt ingegaan op gedrag wat bij BNF niet wordt geaccepteerd.

In dienst, uit dienst en jubilea

- **VERLOOP** // In 2023 hebben we afscheid genomen van twaalf medewerkers. Er kwamen 17 nieuwe collega's bij, waarvan een aantal invalmedewerkers.
- **JUBILEA** // In 2023 is er één 25-jarig jubileum en twee 12,5-jarige jubilea gevierd.
- **VERZUIM** // In 2023 was het verzuimpercentage 6,28%. Vergelijk 9,96 (2022), 3,94% (2021) en 3,6% (2020).

Scholing

De verplichte bhv heeft plaatsgevonden: 62 medewerkers volgden de herhalingscursussen en 5 medewerkers deden de bhv-basistraining. Zes bibliotheekmedewerkers zijn in 2023 gestart met het mbo-keuzedeel bibliotheekwerk dat de Friese Bibliotheken hebben ontwikkeld met Firda. Deze opleiding leidt op tot beginnend beroepsbeoefenaar. De opleiding wordt afgerond met een examen.

Fraude

Er is geen fraude binnen de organisatie vastgesteld. De vestigingen zijn cashless en binnen het betalingsverkeer bij BNF is er sprake van vier ogen principe.

Leestafel / Bibliotheek Dokkum

Sinds de herinrichting van Bibliotheek Dokkum en de andere indeling in het leescafé komt er iedere middag een vaste groep mensen bij elkaar. De bibliotheek biedt gratis koffie en thee en de bezoekers nemen zelf om de beurt koek mee. De laatste roddels, politiek, gezondheid, de sterkte van de koffie en het weer, echt alles wordt daar besproken. Soms zit er al een nietsvermoedende bezoeker aan de stamtafel en die hoeft niet weg, maar wordt ook bij de discussies betrokken. Als de groep opbreekt dan hoor je meestal wel iemand zeggen: tot morgen en iedereen spreekt weer af om te komen praten. Het is ondertussen een vertrouwd beeld in het leescafé en ook andere bezoekers waarderen de gezellige sfeer die het creëert. Er zijn mensen die speciaal rond dat tijdstip komen en anderen die er al eerder waren schuiven bij de stamtafel aan.

Ook jongeren weten de bibliotheek steeds beter te vinden om met elkaar of alleen rustig te kunnen studeren. Vanwege de gratis wifi, koffie en thee en een lekkere warme omgeving is het goed toeven in de bibliotheek. Meestal nemen ze zelf iets te eten mee en zitten een hele ochtend of middag achter hun laptop en spreken soms af om in een groepje een werkstuk te maken. Thuis werken vinden ze vaak te lastig omdat daar meer afleiding is.

7. Financiële positie 2023

Inleiding

In oktober 2022 zijn nieuwe afspraken gemaakt voor de periode 2023-2024 en vastgelegd in een nieuwe subsidieovereenkomst. Deze subsidieovereenkomst is door alle gemeenten ondertekend.

Jaarrekening 2023

De jaarrekening 2023 is door de directeur/bestuurder vastgesteld en door de raad van toezicht in haar vergadering van goedgekeurd. De jaarrekening is opgemaakt in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen betreffende de jaarrekening zoals opgenomen in de richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. Over de voortgang van beleid en financiën in 2022 is de raad van toezicht door middel van kwartaalrapportages geïnformeerd.

Resultaat

De jaarrekening beschrijft de baten en de lasten van onze vestigingen en teams in het werkgebied Noord-Fryslân en is opgezet rondom de exploitatie van onze organisatie, zoals wij die in 2023 hebben gerealiseerd.

Het resultaat bedroeg in 2023 € 14.665. Dit is boven verwachting. Er was voor 2023 een verlies begroot van € 159.695. Er was vanuit gegaan dat de energieprijzen hoog zouden blijven. Dit was echter niet het geval, waardoor de energiekosten veel lager zijn uitgevallen dan begroot en er daardoor geen verlies is gemaakt.

Een gedetailleerde toelichting op de exploitatierekening en de balans is opgenomen in het onderdeel Jaarrekening. Enkele specifieke baten en lasten worden hierna beschreven.

Baten

Het grootste deel van de baten heeft betrekking op subsidies welke zijn toegekend voor het in stand houden van de bibliotheken in de gemeenten waarin de Stichting actief is. Het betreffen structurele subsidies van de gemeenten, die weliswaar jaarlijks worden vastgelegd, maar verankerd zijn in het bibliotheekbeleid van de gemeenten, dan wel in de subsidieverordening. De subsidies zijn in 2023 geïndexeerd.

De totale baten zijn in 2023 hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door hogere bibliotheekopbrengsten als gevolg van een contributieverhoging en doordat de daling van het ledenaantal beperkt is gebleven. De opbrengsten voor specifieke dienstverlening waren hoger dan begroot doordat de indexatie voor de verhuur van gebouwen veel hoger was dan verwacht vanwege de hoge inflatie. Tenslotte zijn de baten hoger uitgevallen doordat er extra projectbaten zijn ontvangen. Er zijn meer projecten uitgevoerd dan waar was op gerekend.

Lasten

De meeste lasten zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt enerzijds door prijsstijgingen als gevolg van de hoge inflatie. Anderzijds zijn de lasten hoger als gevolg van toegenomen activiteiten in verband met de dienstverlening aan scholen en door nieuwe projecten. De huisvestingskosten en de kosten voor collectie en media zijn lager uitgevallen als gevolg van lagere energiekosten en leveringsproblemen bij de NBD waardoor boeken niet zijn geleverd. Tegenover de hogere lasten staan ook extra baten waardoor dit per saldo geen invloed heeft gehad op het exploitatieresultaat.

Financiën - solvabiliteit en liquiditeit

De solvabiliteit bedraagt ruim 39% en de financiële positie van de Stichting wordt daarmee als gezond beschouwd. Na resultaatbestemming bedraagt het eigen vermogen van de Stichting € 1.341.373. Dit is een lichte stijging ten opzichte van 2022.

De liquiditeit is goed. De current ratio bedraagt 1.37 en dat betekent dat de Stichting ruimschoots aan haar financiële verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Ook voor de lange termijn zijn er voldoende reserves aanwezig om te voorzien in de liquiditeitsbehoefte voor de komende jaren.

Investeringen

Er is in 2023 voor in totaal € 86.564 geïnvesteerd in activa. Dit betrof voornamelijk investeringen in de automatisering (vervanging) en in het wagenpark.

Risico's en onzekerheden

Het grootste risico van de Stichting betreft de afhankelijkheid van subsidies van de negen gemeenten. Voor het jaar 2024 is dit risico afgedekt met de toegezegde subsidietoekenning bij het indienen van de begroting van 2024.

Samenwerking Fries Bibliotheekennetwerk

Een aantal kostenposten zijn niet opgenomen in deze jaarrekening, omdat ze onderdeel uitmaken van de afspraken tussen de Friese bibliotheken. De centrale serviceorganisatie in Leeuwarden, Fers, ondersteunt vijf bibliotheekorganisaties in Fryslân. Fers wordt gefinancierd door de provincie Fryslân en inkomsten uit dienstverlening. De provinciale subsidie omgerekend naar inwoners betekent dat circa € 4,00 per inwoner in

de vorm van dienstverlening naar de Friese bibliotheken gaat. Dit betreft het provinciebreed gehanteerde uitleen- en catalogussysteem BicatWise en internettoegang tot de catalogus, expeditie en de verwerkingskosten van door de bibliotheken aangekochte media. Belangrijk zijn zeker ook de taken op het gebied van netwerkvorming en innovatie.

Deze kosten komen niet terug in deze jaarrekening, maar de geleverde diensten en producten maken wel een onmisbaar deel uit van onze organisatie. De waarde is circa 15% van de exploitatie. Door de samenwerking in provinciaal verband (en de subsidie aan het Fries Bibliotheekennetwerk) is het bovendien mogelijk een efficiencyvoordeel op deze diensten te halen.

Verkorte begroting 2024

Staat van baten en lasten Stichting Bibliotheken Noord Fryslân 2024.

Baten		Lasten	
Subsidies	€ 4.425.880	Bestuur en organisatie	€ 154.137
Bibliotheekopbrengsten	€ 540.290	Huisvesting	€ 1.215.773
Specifieke dienstverlening	€ 417.055	Afschrijvingen	€ 141.764
Overige baten	€ 2.750	Personeel	€ 2.834.367
Projectbaten	€ 467.229	Administratie	€ 151.664
		Transport	€ 18.706
		Automatisering	€ 118.602
		Collectie & media	€ 663.348
		Specifieke kosten	€ 167.953
		Overige bedrijfskosten	€ 10.886
		Projectkosten	€ 467.229
Totaal baten	€ 5.853.204	Totaal lasten	€ 5.944.429

Bedrijfsresultaat	€ -91.225
Rentebaten	€ 12.500
Rentelasten	€ -
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	€ -78.725
Onttrekking aan reserves	€ -78.725
Toevoeging aan reserves	€ -
Resultaatbestemming	€ -78.725

Toelichting begroting 2024

Het verwachte exploitatieresultaat is € -78.725 (-1,9%). Dit wordt veroorzaakt door de hoge inflatie waardoor de lasten sneller stijgen dan de baten. De verwachting is dat vooral de lasten voor huisvesting (huur), administratie, automatisering en personeel zullen stijgen in 2024. De baten stijgen maar beperkt doordat de gemeentelijke subsidies met slechts 3% worden geïndexeerd. Het is daardoor niet mogelijk om de begroting voor 2024 sluitend te krijgen. De raad van toezicht is akkoord gegaan met een begrotingstekort van 1,9%.

Jaarverslag van de raad van toezicht 2023

Algemeen

De raad van toezicht (hierna RvT) houdt toezicht op het beleid van de directeur/bestuurder (hierna d/b) en op de algemene gang van zaken. De RvT ondersteunt de d/b met advies en kan indien nodig ingrijpen. De RvT richt zich bij de vervulling van zijn taak op het belang van de stichting en weegt daarbij de belangen af van de bij de stichting betrokkenen.

Bibliotheken Noord Fryslân past de principes en aanbevelingen van de Governance Code 2019 toe.

In overeenstemming met artikel 14 van de statuten maakt de RvT een verslag op van de werkzaamheden in het afgelopen boekjaar.

Samenstelling

De samenstelling van de RvT van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân was in 2023 als volgt:

Mevrouw Alie Schokker (juli 2019)	voorzitter
De heer Peter van den Broek (januari 2019)	secretaris
De heer Henk de Groot (maart 2021)	lid
Mevrouw Henni van Asten (juli 2019)	lid
De heer Jouke Algra (januari 2021)	lid, plaatsvervangend voorzitter

Bijeenkomsten RvT

In 2023 is de RvT zevenmaal bijeengewees:

8 februari	RvT-vergadering Franeker
19 april	RvT-vergadering Dokkum en overleg met de accountant over de jaarrekening
23 juni	RvT-vergadering Vlieland
12 september	RvT-vergadering in Harlingen
8 november	RvT-vergadering in Surhuisterveen
22 november	zelfevaluatie RvT in Franeker (met directeur/bestuurder)
18 december	keuze werving en selectiebureau ten behoeve van werving nieuwe directeur/bestuurder.

Onderwerpen tijdens deze vergaderingen zijn geweest:

- de ontwikkeling van de organisatie. In 2020 is een organisatieontwikkeling gestart die aansluit bij de toekomstvisie van Bibliotheken Noord Fryslân. Deze ontwikkeling is erop gericht de dienstverlening van de bibliotheken nog dichterbij inwoners te brengen, vanuit zelfstandig werkende regionale teams. Hierin zijn in 2023 weer stappen gezet. In 2022 zijn twee nieuwe MT-leden aangetrokken met als doel een duurzaam en toekomstbestendig MT, de ontwikkelingen zijn in 2023 gevolgd.
- De jaarrekening 2022 is op 19 april met de accountant besproken. De onafhankelijke accountant Eshuis gaf een toelichting op de jaarrekening in een gemeenschappelijke bijeenkomst van accountant, RvT, boekhouder en directeur/bestuurder. De RvT beoordeelde de financiële positie als gezond. De RvT keurde de conceptjaarrekening 2022, conform artikel 7.1.c. van de statuten, ongewijzigd goed, waarna de d/b deze vaststelde. De RvT verleende decharge aan de d/b.
- Gedurende 2023 werden tijdens de vergaderingen van de RvT via kwartaalrapportages en zo mogelijk prognoses, de realisering van de begroting 2023 en de liquiditeitspositie van de organisatie gevolgd.
- De voortgang beleidsplan 2023-2026 is meermalen in de RvT besproken
- voortgang van de activiteiten, managementrapportages en financiële rapportages;
- hrm ontwikkelingen, ziekteverzuimrapportage
- bestuurlijk overleg van de directeur bestuurder met de gemeenten
- de provinciale en landelijke samenwerkingen en ontwikkelingen met betrekking tot het bibliotheekwerk.

Tijdens elke vergadering nodigt de RvT een medewerker uit de organisatie uit, om iets over zijn/haar werk en de ontwikkelingen daarin te vertellen. Onder andere op deze wijze houdt de RvT feeling met de organisatie. De RvT vergadert tevens regelmatig op een van de locaties, combineert jaarlijks een vergadering met een werkbezoek aan een bibliotheek op een van de eilanden, en is aanwezig geweest bij enkele evenementen en een van de halfjaarlijkse personeelsbijeenkomsten.

Een vertegenwoordiging van de RvT heeft het (jaarlijkse) functioneringsgesprek met de directeur/bestuurder gevoerd en verslag uitgebracht aan de RvT.

De RvT heeft in 2023 zowel de statuten, als het directiereglement en het huishoudelijk reglement opnieuw vastgesteld, als uitkomst van een check op basis van de wet bestuur toezicht rechtspersonen.

In november heeft de RvT de zelfevaluatie gehouden, gericht op het eigen functioneren. Aan de hand van een checklist zijn de gespreksonderwerpen besproken. De RvT heeft geëvalueerd hoe hij zijn rollen als integraal toezichthouder, werkgever en als sparringpartner en ambassadeur invulling geeft. Daarbij heeft de RvT geconstateerd dat hij vooral oog moet houden voor de lange termijn ontwikkelingen en deze in zijn vergaderingen centraal moet stellen. Tevens heeft de RvT de bezoldiging voor leden van de RvT opnieuw vastgesteld.

In juni 2023 is voor de eerste maal een gezamenlijke bijeenkomst geweest van de RvT's van de leden van het Fries Bibliotheek Netwerk. De heer K. Gravesteijn, directeur van de Vereniging Openbare Bibliotheken, hield een inleiding over de ontwikkelingen in het bibliotheekwerk.

Gedurende het jaar heeft in mei overleg plaatsgevonden tussen een vertegenwoordiging van de RvT en de ondernemingsraad, over lopende ontwikkelingen. In november vond een overleg plaats tussen RvT, ondernemingsraad en d/b. De RvT stelt de betrokkenheid van de ondernemingsraad zeer op prijs. Met name is gesproken over de organisatieontwikkeling, het beleidsplan en het contact tussen RvT en ondernemingsraad.

In het najaar heeft de directeur/bestuurder aangekondigd haar werkzaamheden per 1 september 2024 te willen beëindigen. De RvT heeft besloten om zich in het wervingsproces voor een nieuwe d/b te laten ondersteunen door een wervingsbureau. Op 18 december hebben een drietal bureaus zich gepresenteerd, waarna een keuze is gemaakt voor bureau K+V.

Tenslotte

De RvT is tevreden over de algemene gang van zaken bij Bibliotheken Noord Fryslân en over de effectiviteit van het door de stichting gehanteerde systeem van risicobeheersing en controle. De RvT spreekt zijn waardering uit naar de directeur/bestuurder en alle medewerkers voor de inzet en het enthousiasme waarmee het bibliotheekwerk in Noord-Fryslân is vormgegeven.

Doordat de d/b de RvT in informerende zin steeds meeneemt bij nieuwe ontwikkelingen en deelgenoot maakt van in gang gezette acties en processen, is de betrokkenheid van de RvT-leden groot. De RvT constateert dat met genoegen en heeft groot vertrouwen in de toekomst, waarbij de rol van de bibliotheek zal veranderen in een kennis aanbiedende pijler in de samenleving.

Relevante gegevens betreffende de leden van de raad van toezicht en de directeur/bestuurder per 31 december 2023

Alle leden hebben de Nederlandse nationaliteit. De volgende functies en nevenfuncties zijn bekend:

Mevrouw A. Schokker

- Lid Adviesraad kenniscentrum sociale innovatie (onderzoeksgroep hogeschool Utrecht, onbezoldigd)
- Lid Adviesraad Sociaal Domein gemeente Westerkwartier
- Zelfstandig adviseur (A-kwadraat Schokker)
- Secretaris Dorpsbelangen Aduard (onbezoldigd)

Mevrouw H.C.G. van Asten

- Voorzitter PvdA afdelingen Harlingen
- Vrijwilliger Thuisadministratie Humanitas Noordwest Friesland

De heer J. Algra

- Management consultant en partner bij Yearn Consultancy
- Eigenaar Sulver Consulting
- Bestuurslid Stifting WFD
- Lid Raad van Toezicht Connexa

De heer P. van den Broek

- Zelfstandig marketingspecialist, werkt voor verschillende merken
- Bestuurslid Keunstwurk
- Voorzitter Stichting Sint Piterkomitee

De heer H. de Groot

- Zelfstandig financieel interimmanager
- Bedrijfsadviseur

De RvT is bekend met de onderstaande relevante nevenfuncties van mevrouw Paulien Schreuder, directeur/ bestuurder per 1 april 2018:
Functie gerelateerd:

- bestuurslid van Stichting Brede School De Westereen (De Westereen)
- lid van de marketingcommissie van de Vereniging Openbare bibliotheken
- lid van algemeen bestuur van de Vereniging Openbare bibliotheken

Dit jaarverslag en de jaarrekening 2023 zijn conform artikel 7.1.c van de statuten door de RvT goedgekeurd te Dokkum op 18 april 2024.

De raad van toezicht van Bibliotheken Noord Fryslân,

A. Schokker
voorzitter

P. van den Broek
secretaris

Jaarverslag Bildts Aigene 2023

2023 was het jaar dat alle geledingen van Bildts Aigene bij elkaar kwamen. Waren 2021 en 2022 relatief rustige jaren, in 2023 moest het "broeze", volgens enkele bestuursleden. En dat deed het! 2023 was door Bildts Aigene benoemd tot het Jaar van de Slikwerker. De slikwerker is een beeld op de zeedijk bij Zwarte Haan, en symboliseert het harde werk van de mannen die in het slik moesten werken om zo meer land buitendijks aan te leggen.

Dit beeld is in 1983 geplaatst, en had dus in 2023 haar 40-jarig jubileum. Bildts Aigene is in januari al begonnen met het project, dat uiteindelijk nog een veel grotere impact kreeg dan eerst bedacht. Doel was om een korte film te maken, een boek uit te geven over het werk van deze slikwerker. Maar al werkende en denkende kwam hier steeds meer bij.

Voor het boek moesten naslagwerken worden geraadpleegd en foto's worden gezocht. Naast een boek is een documentaire een heel mooie aanvulling. Dus ja, dat doen we! Een interview met een slikwerker kwam erbij, een man van dik in de 90 die uit de eerste hand kon vertellen over het zware werk.

Al pratende kwamen Plan A en plan D voorbij. De meeste mensen zullen geen idee meer hebben wat deze plannen inhielden, maar in de zeventiger jaren was dit een heikel onderwerp op Het Bildt. Kort gezegd: plan A waren de natuurmensen, plan D de boeren. De een wilde het buitendijks land, de kwelders, als natuurgebied bestemmen voor de vogels, de boeren wilden meer land voor pootaardappels. Als je iemand van plan D aan het woord laat, moet ook plan A zich

kunnen laten horen. Dat kan kort in het boek, en vanzelfsprekend in de documentaire. Plan A was "de winnaar", al voelde dat niet zo. Maar hoe is de stand van zaken nu? Het meeste land is in handen van het Fryske Gea; wat heeft die over het buitendijks land te melden? Volgende afspraak dus.

Maar wie had dit beeld bedacht? Hier bleek een heel mooi en ook wrang verhaal achter te zitten. De man die het idee opperde had een kiosk op de Pyp in Oudebildtdijk. De gemeente omarmde het idee, en vond dat het wel op de plek van de kiosk kon komen te staan. Hoe verzin je het!

Dan de vraag of we ook aan merchandising zouden gaan doen? Dan wel iets groots natuurlijk, en dan kom je uit bij schilder Hendrik Elings. Wonend op de Oudebildtdijk, Bilkert in hart en nieren, schilder van onder andere Wadgezichten. Hendrik maakte een prachtig schilderij van de zee en het slik, met vaag wat mannen aan het werk. Van dit schilderij zijn veertig (in verband met het 40-jarig jubileum) glicés gemaakt, die voor € 83,- konden worden gekocht. Wie wil niet voor zo'n prijs een echte Elings aan de muur?

Maar, de volgende vraag: Is het dan ook een idee om de jeugd in het project te betrekken? Natuurlijk, doen we! Een mail naar de basisscholen leverde enthousiaste reacties op. Vrijwilligers vertelden op school over het werken in het slik, lieten een lesbrieftje achter en na een week mochten de bovenbouwleerlingen mee het slik in. Dit leverde naast prachtige plaatjes ook heel mooie uitspraken op. "Meester, mijn schep doet het niet", "wat doen we hier eigenlijk", "wat moesten die mannen hard werken", maar vooral "wat is dit leuk"! Een kind had een t-shirt van SC Heerenveen aangetrokken, omdat hij vond dat dit wel vies mocht worden, hij was toch Cambuur-fan!

Het hele project kwam bij elkaar op vrijdagavond 20 oktober. In een afgeladen grote zaal van Ons Huis in St.-Annaparochie vertelden de vrijwilligers die naar de scholen waren geweest, de schrijver, de uitgever, de documentairemaker, de schilder en de dochter van de bedenker van het beeld over wat het Slikwerkproject hen had gebracht. Een dik verdiend applaus voor alle medewerkers van Bildts Aigene en andere vrijwilligers.

Dit hele project vergde nogal wat van bestuur en vrijwilligers van Bildts Aigene, maar we wilden "broezen", en dat hebben we gedaan.

Het normalere werk ging gewoon door natuurlijk, en zo zijn er nog diverse lezingen gehouden, markten bezocht, alweer duizend foto's op de website gezet,

kwam een leerlingjournalist een film maken over Bildts Aigene, zijn er veel vertalingen gedaan, is een jeugdboek uitgegeven en gepresenteerd op de basisschool van Oudebildtzijl, zijn foto's geleverd voor bedrijven en particulieren en is een scheurkalender uitgegeven.

Bekijk de documentaire over het slikwerk hier:

<https://bit.ly/3PTaT6n>

Bekijk het filmpje over Bildts Aigene hier:

<https://bit.ly/3JlIXWd>

Namens bestuur en medewerkers van Bildts Aigene, Ali Bronger-Meijer.

Bijlagen

2023

Bijlage 1

Bezoekersaantallen 2023 per vestiging per maand
en verschil totaal 2023 t.o.v. totaal 2022.

													Totaal	Totaal	
	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	2023	2022	Verschil
Ameland*													9897	8500	
Buitenpost	2.719	2.505	2.649	2.392	2.284	2.302	2.331	2.454	2.307	2.601	2.598	2.097	29.239	27.601	1.638
De Westereen*													29.763	50.875	
Dokkum	8.016	7.514	8.246	6.852	7.338	7.383	7.614	7.718	7.667	8.200	9.001	7.076	92.625	76.404	16.221
Dronrijp	1.474	1.350	1.687	1.376	1.963	3.115	3.491	2.738	1.500	1.500	1.500	1.417	23.111	16.275	2.355
Franeker	5.250	4.918	5.188	4.567	4.889	4.751	4.992	4.788	5.208	5.225	5.251	4.754	59.781	52.590	7.191
Hallum	1.535	1.663	1.998	1.684	1.593	1.600	1.881	1.448	1.698	1.817	1.804	1.634	20.355	16.670	3.685
Harlingen	5.279	5.203	5.807	5.255	4.341	5.895	5.535	5.380	5.295	5.439	5.787	5.207	65.423	59.712	5.711
Kollum*													25.763	13.553	
Schiermonnikoog	1.619	1.379	1.508	1.121	1.413	1.226	2.459	2.479	1.192	1.856	1.445	1.459	19.156	17.175	1.981
St.- Anna-parochie	4.181	3.733	4.438	3.294	3.902	3.555	3.546	3.383	3.849	4.203	4.673	3.683	46.440	42.536	3.904
Surhuisterveen	4.129	4.215	4.363	3.836	3.978	4.066	3.739	3.377	3.835	4.305	3.982	3.239	47.064	42.582	4.482
Terschelling	909	1.058	1.138	1.048	1.551	2.136	2.477	2.468	1.519	1.221	1.269	1.027	17.821	18.489	-668
Vlieland	810	950	1.091	1.051	1.103	1.137	1.588	1.417	744	751	864	962	12.468	11.521	947
2023 totalen per maand	35.921	34.488	38.113	32.476	34.355	37.166	39.653	37.650	34.814	37.118	38.174	32.555	498.906	445.983	47.447

Let op; op Ameland, Kollum en in De Westereen zijn geen tellers geïnstalleerd. Vorig jaar hebben we deze aantallen geschat en dat hebben we dit jaar weer gedaan, mede gebaseerd op het aantal uitleningen in de vestigingen en vast bezoekers

Bijlage 2

Niet betalende leden BNF 2020-2023.

Niet betalende leden BNF 2020-2023														
		Jeugd o t/m 17 jaar				Humanitas				Klas abonnement				Landelijke lenen
Gemeente	Vestiging	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020
	Buitenpost	980	879	934	898		2			18	19	19	19	
	Surhuisterveen	1418	1224	1372	1374		3	1	2	21	22	22	15	1
	Aeres													
	Lauwers College													
	OSG Singelland													
Achtkarspelen	Achtkarspelen	2398	2103	2306	2272	0	5	1	2	39	41	41	34	1
	Hollum	83	72	69	63					4	4	4	4	28
	Nes	360	298	290	282					3	3	3	3	82
Ameland	Ameland	443	370	359	345	0	0	0	0	7	7	7	7	110
Dantumadiel	De Westereen	935	821	859	861	0	0	2	3	19	19	18	18	1
	Dokkum	3255	2982	3070	3098			3	13	80	78	90	100	1
	Hallum	225	253	309	346					3	4	4	4	
	Kollum	851	728	735	771				1	11	23	23	14	2
	Campus Kollum Pieter Jelles													
	Campus Kollum Lauwers College	1	1	1										
	Dockinga College													
Noardeast Fryslân	Noardeast Fryslân	4332	3964	4115	4215	0	0	3	14	94	105	117	118	3
	Harlingen	1325	1220	1253	1267		1	1	2	34	25	25		1
	Simon Vestdijk	1	1	1										
Harlingen	Harlingen	1326	1221	1254	1267	0	1	1	2	34	25	25	25	1
	Dronryp	594	540	571	614			1	1	17	14	14	21	
	Franeke	1726	1473	1620	1647			2	4	76	76	83	82	2
	St.-Annaparochie	1103	959	1104	1108			3	3	26	35	36	36	1
	AMS Franeke													
	CSG Ulbe van Houten													
Waadhoeke	Waadhoeke	3423	2972	3295	3369	0	0	6	8	119	125	133	139	3
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	577	499	561	555					4	4	5	6	100
	Terschelling	501	446	490	494					11	12	4		277
	t Schylger Jouw													
Terschelling	Terschelling	501	446	490	494	0	0	0	0	11	12	4	1	277
Vlieland	Vlieland	421	337	374	369					8	8	8	8	153
Eindtotaal		14356	12733	13613	13747	0	6	13	29	335	346	358	356	649
Verloop					134				16				-2	

			Scholieren VO				School dienstverle- ningsabonn				School lees- promotie			
2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
							8	8	7	7	6	6	8	9
1	1	1					20	21	16	17	14	14	15	15
					336	356								
				909	897	888								
					487	470								
1	1	1	0	909	1720	1714	28	29	23	24	20	20	23	24
20	22	21					3	3	3	3	1	1	2	2
74	93	101					3	3	3	3	2	2	2	2
94	115	122	0	0	0	0	6	6	6	6	3	3	4	4
0	0		0	0	0		15	16	17	18	6	6	6	9
2	4	4					53	54	53	58	196	193	307	307
								2	2	2		1	1	1
1	1	1		1			15	15	15	15	13	13	13	14
			256	309	345									
			244	298	319	332								
				122	240									
3	5	5	500	730	904	332	68	71	70	75	209	207	321	322
	1						14	12	14		15	15	16	23
			1273	1229	1182	1134								
0	1	3	1273	1229	1182	1134	14	12	14	15	15	15	16	23
							11	10	10	10	18	18	21	19
1		1					52	52	53	54	30	31	31	33
1	1	1					16	12	11	11	17	19	24	26
				831	846	871								
				681	725	730								
2	1	2	0	1512	1571	1601	79	74	74	75	65	68	76	78
102	127	185					3	3	3	3	4	3	4	4
232							6	6	7		5	5	5	
				124	124	105								
232	245	292	0	124	124	105	6	6	7	6	5	5	5	5
143	149	175	0	0	0		0	0	0		1	1	1	1
577	644	785	1773	4504	5501	4886	219	217	214	222	328	328	456	470
		141				-615				8				14

Bijlage 2 (vervolg)

Niet betalende leden BNF 2020-2023.

Niet betalende leden BNF 2020-2023															
		Start				Digi-Taalhuis				Gastleen abonnement				Actie Hallum	
Gemeente	Vestiging	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021
	Buitenpost			101	165	2	3	1	2	2	2				
	Surhuisterveen			96	152	2	2	7	10	1			1		
	Aeres														
	Lauwers College														
	OSG Singelland														
Achtkarspelen	Achtkarspelen	o	o	197	317	4	5	8	12	3	2	o	1	o	o
	Hollum			5	7					3	10	11	6		
	Nes			15	30					33	38	54	47		
Ameland	Ameland	o	o	20	37	o	o	o	o	36	48	65	53	o	o
Dantumadiel	De Westereen	o	o	88	141	2	2	5	7	o	1	2	1	o	o
	Dokkum		1	368	614	26	21	38	32	5	1	3	4		
	Hallum			21	35	2	3	6	10						
	Kollum		1	84	135	10	7	6	7			1	1		
	Campus Kollum Pieter Jelles														
	Campus Kollum Lauwers College														
	Dockinga College														
Noardeast Fryslân	Noardeast Fryslân	o	2	473	784	38	31	50	49	5	1	4	5	o	o
	Harlingen			143	259	16	16	12	21	2		4	3		
	Simon Vestdijk				2										
Harlingen	Harlingen	o	o	143	261	16	16	12	21	2	o	4	3	o	o
	Dronryp			45	65										
	Franeke		1	178	312	18	18	19	23	4	3	3	4		
	St.-Annaparochie			104	172	7	14	7	16						
	AMS Franeke														
	CSG Ulbe van Houten														
Waadhoeke	Waadhoeke	o	1	327	549	25	32	26	39	4	3	3	4	o	o
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	o	o	30	41	o	1	o	1	97	107	122	123	o	o
	Terschelling			36	66	2	3	5	5	63	51	114	86		
	t Schylger Jouw														
Terschelling	Terschelling	o	o	36	66	2	3	5	5	63	51	114	86	o	o
Vlieland	Vlieland	o	o	16	35	o	o	4	3	61	58	70	63	o	o
Eindtotaal		o	3	1330	2231	87	90	110	137	271	271	384	339	o	o
Verloop					901				27				-45		

* Bij de niet betalende leden worden de internetinschrijvingen meegeteld. Strikt genomen zijn dit geen leden. In de meeste gevallen betreft het inschrijvingen voor een online kaartverkoop via ticketWise of een inschrijving voor de nieuwsbrief. Aantallen zijn in deze rapportage alleen meegenomen om aansluiting te houden met de vorige versie.

		Internet inschrijvingen *				Gratis abonnement ouders				Vakantieabonne- ment				Totaal per gemeente				
2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	verloop tov 2020
						1	3	2	2					1017	922	1072	1102	55
		1	1	1	1	1	3	8	6					1479	1291	1539	1594	60
														0	0	336	356	336
														0	909	897	888	897
														0	0	487	470	487
0	0	1	1	1	1	2	6	10	8	0	0	0	0	2496	3122	4331	4410	1835
														122	110	116	106	-16
														483	418	460	468	-15
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	605	528	576	574	-31
0		3	3	3	3	1	2	3	9	0	0	0		982	870	1003	1070	88
		177	214	214	214	9	13	15	17					3802	3559	4165	4461	659
									2					230	263	343	400	170
		8	8	8	8		1		5					910	798	886	972	62
														256	309	345	0	-256
														245	299	320	332	87
														0	122	240	0	0
0	0	185	222	222	222	9	14	15	24	0	0	0	0	5443	5350	6299	6165	722
		20	20	20	20	2	7	6	17					1429	1316	1495	1612	183
														1274	1230	1183	1136	-138
0	0	20	20	20	20	2	7	6	17	0	0	0	0	2703	2546	2678	2791	88
		1	1	1	1	3		3	2					644	583	666	733	89
		56	56	55	54		11	16	17					1964	1722	2060	2231	267
		1	1	1	1			6	1					1171	1041	1297	1375	204
														0	831	846	871	871
														0	681	725	730	730
0	0	58	58	57	56	3	11	25	20	0	0	0	0	3779	4858	5594	5940	2161
0		1	1	1	1	0	1			0	0	0		786	721	853	919	133
		1	1	1	1		1	4						866	757	666	652	-214
														0	124	124	105	105
0	0	1	1	1	1	0	1	4	0	0	0	0	0	866	881	1035	1061	195
0		0	0	0		0	0	0		0	0	0		644	547	622	654	10
0	0	269	306	305	304	17	42	63	78	0	0	0	0	18304	19423	22991	23584	5280
	0		37		-1				15				0				593	

Bijlage 3

Betalende leden BNF 2020-2023.

Betalende leden BNF 2020-2023													
		Basis				Basis in 4 termijnen				Boeken aan huis			
Gemeente	Vestiging	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
	Buitenpost	802	789	751	744	2	2	3	4	6	6	6	4
	Surhuisterveen	865	862	839	838	3	3	5	7	2	2	2	2
Achtkarspelen	Achtkarspelen	1667	1651	1590	1582	5	5	8	11	8	8	8	6
	Hollum	80	73	76	73								
	Nes	130	134	133	132								
Ameland	Ameland	210	207	209	205	0	0	0	0	0	0	0	0
Dantumadiel	De Westereen	556	548	526	524	1	1	2	3	3	3	6	5
	Dokkum	2651	2613	2550	2561	13	10	12	12	8	9	10	9
	Hallum	127	140	172	186			2	3				1
	Kollum	577	574	544	540	6	5	5	5	2	1	1	1
Noardeast-Fryslân	Noardeast-Fryslân	3355	3327	3266	3287	19	15	19	20	10	10	11	11
Harlingen	Harlingen	1174	1168	1182	1166	7	9	9	10	2	2	1	1
	Dronryp	522	514	503	507	1	1	1	1	4	4	2	2
	Franeker	1411	1402	1395	1401	9	9	9	9	7	6	9	10
	St.-Annaparochie	942	939	943	923	2	2	2	2	13	12	10	8
Waadhoeke	Waadhoeke	2875	2855	2841	2831	12	12	12	12	24	22	21	20
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog	145	138	139	135				1				
Terschelling	Terschelling	514	502	495	476					6	7	7	5
Vlieland	Vlieland	106	106	114	110					1	1	1	
Eindtotaal		10602	10502	10362	10316	44	42	50	57	54	53	55	48
Verloop					-46				7				-7

Frysk appe / Bibliotheek Dokkum

'Prachtich moai, dizze wurkshop wie oeh sa learsum. No doar ik wol yn it Frysk te appen, earder wie dat net sa. No kin ik my yn myn memmetaal uterje nei famylje en freonen ta. Ik fûn it in leuke wurkshop mei moaie ynteraksje tusken jong en âld. Ik haw no ek it Fryske toetsenbord ynstallearre, in handich helpmiddelsje om yn it Frysk te appen.'

Budget				Digital only				Kennismakings- abonnement				Luxe			
2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
168	92	49	38	4	3	3	3	4	1	6	5	20	20	19	19
212	119	73	49	3	5	4	4	3	3	7	4	32	31	31	31
380	211	122	87	7	8	7	7	7	4	13	9	52	51	50	50
15	8	11	10							1		2	2	2	2
47	32	24	21	2	2	2	1	1		1	2	2	2	2	2
62	40	35	31	2	2	2	1	1	0	2	2	4	4	4	4
103	64	35	33	0	0	0	1	8	4	2	5	26	26	26	27
504	303	159	114	8	7	7	12	16	12	30	26	107	106	112	110
7	9	7	8					7	16	2	1	2	2	2	2
91	67	43	33	4	5	5	5	6	1	3	4	16	15	16	15
602	379	209	155	12	12	12	17	29	29	35	31	125	123	130	127
208	155	112	99	9	9	10	12	14	14	18	20	47	46	51	51
85	47	33	31	1	1	1	1	3	9	3	3	21	22	21	20
276	187	113	98	8	8	12	12	9	4	15	12	47	50	48	48
180	102	71	46	9	7	7	7	4	32	7	9	42	42	43	43
541	336	217	175	18	16	20	20	16	45	25	24	110	114	112	111
70	26	18	16	3	3	3	3		7		1	3	2	3	5
52	34	18	19	1	2	4	4	4	3	1	4	15	14	14	15
31	21	8	3					3	2		2	3	5	4	3
2049	1266	774	618	52	52	58	65	82	108	96	98	385	385	394	393
			-156				7				2				-1

“ Digitaal spreekuur / Bibliotheek Dokkum

'Myn man en ik wurde dit jier 75 jier.
Dan moat der in nij rydbewiis komme.
Mar dat giet samar net Dat moat mei DigiD.
Dat hiene wy wol. Mar alles wat mis gear
koe, barde ek. De buorman derby en mar wer
wachtsje op in nije brief mei koades. Us stapel
mei brieven en koades waard grutter en grutter
en buorman koe it probleem net oplosse.
Dan mar nei de bieb. En doe is it slagge!'

Bijlage 3 (vervolg)

Betalende leden BNF 2020-2023.

Betalende leden BNF 2020-2023																		
		Luxe in 4 termijnen				Instellingen				vakantieabon- nement				Totaal per gemeente				
Gemeente	Vestiging	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	verloop tov 2020
	Buitenpost					1	1	2	3					1007	914	839	820	-187
	Surhuisterveen	1	1	1	1	3	3	2	2					1124	1029	964	938	-186
Achtkarspelen	Achtkarspelen	1	1	1	1	4	4	4	5					2131	1943	1803	1758	-373
	Hollum					1								98	83	90	85	-13
	Nes						1	1	1					182	171	163	159	-23
Ameland	Ameland	0	0	0	0	1	1	1	1					280	254	253	244	-36
Dantumadiel	De Westereen	0	0	0	0	4	4	4	4					701	650	601	602	-99
	Dokkum					11	9	10	10					3318	3069	2890	2854	-464
	Hallum					1	1							144	168	185	201	57
	Kollum					1	1	1	1					703	669	618	604	-99
Noardeast-Fryslân	Noardeast-Fryslân	0	0	0	0	13	11	11	11					4165	3906	3693	3659	-506
Harlingen	Harlingen	0	0	0	0	4	4	4	4			2		1465	1407	1389	1363	-102
	Dronryp					1								638	598	564	565	-73
	Franeke		1	1	1	6	5	6	6					1773	1672	1608	1597	-176
	St.-Annaparochie					6	6	7	7					1198	1142	1090	1045	-153
Waadhoeke	Waadhoeke	0	1	1	1	13	11	13	13					3609	3412	3262	3207	-402
Schiermonnikoog	Schiermonnikoog						1	1	1					221	177	164	162	-59
Terschelling	Terschelling					7	5	5	4					599	567	544	527	-72
Vlieland	Vlieland													144	135	127	118	-26
Eindtotaal		1	2	2	2	46	41	43	43	0	0	2		13315	12451	11836	11640	-1675
Verloop					0				0				-2				-196	

Taalcafé / Bibliotheek Hallum

Een deelnemer van het Taalcafé in Bibliotheek Hallum gaf aan graag aan het werk te willen, maar vond het lastig om op een vacature te reageren. De medewerker van de bibliotheek tipte een vacature bij de supermarkt. Samen met de vrijwilliger van het Taalcafé heeft de deelnemer een sollicitatiebrief geschreven en deze persoonlijk afgeleverd. Inmiddels werkt deze mevrouw op de broodafdeling van de supermarkt.

Sterren kijken / Bibliotheek Vlieland

'Wat een interessante sterrenwandeling! Nee, niet langs of met allerlei BN'rs, maar met Theo Jurriens, sterrenkundige van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) en een groep eilanders en gasten van ons mooie eiland.

Helaas was het tamelijk bewolkt, maar dat mocht de pret niet drukken. Theo had een wandeling uitgezet en stopte regelmatig om ons bij te praten over de duisternis, sterren, planeten, manen, kunstmanen, meteoren en meteorieten. En opeens was er een half maantje zichtbaar achter de wolken en zowaar ook een paar sterren. Het sterrenbeeld Cassiopeia, in de vorm van de

letter W (op z'n kant) liet zich volgens Theo even zien. Maar ik kon er nog geen chocoladeletter van maken. Wel zag ik heel duidelijk geen ster maar de planeet Jupiter! Yes, voor het eerst van m'n leven, bewust, een andere planeet gezien. Ik heb deze waarschijnlijk veel vaker gezien maar nooit geweten dat het geen ster maar een planeet was. De wandeling duurde zo'n anderhalf uur, maar die tijd vloog voorbij met de verhalen en ervaringen van Theo. Afsluitend in de bibliotheek van Vlieland, die deze wandeling had georganiseerd, nog een kop koffie en een praatje van Theo. En vanaf nu beschikt de bieb over twee mooie telescopen. Nu maar hopen op heldere nachten.

- Joost van Bommel, Vlieland -

Nieuwe inwoners- avond / Hallum

In het Trefpunt in Hallum werd in november een avond georganiseerd voor nieuwe inwoners van het dorp. De medewerkers van Bibliotheek Hallum presenteerden daar het aanbod van de bibliotheek. Een mooie gelegenheid om ook van de bezoekers te horen waar zij behoefte aan hebben en waarop de bibliotheek kan insprijnen.

Bijlage 4 | Uitleeningen incl. verlengingen, incl. e-books en luisterboeken 2020 t/m 2023.

Gemeente	Vestiging		2020	2021	2022	2023	Verloop tov 2020	% verloop tov 2020
Achtkarspelen	Buitenpost	fysiek	52.923	41.288	58.967	57.948	5.025	9,49%
		e-book		3.863	3.417	3.568		
		luisterboeken		999	1.006	1.295		
		Totaal	52.923	46.150	63.390	62.811		
	Surhuisterveen	fysiek	68.504	53.972	78.153	77.566	9.062	13,23%
		e-book		4.453	4.169	4.689		
		luisterboeken		908	955	1.254		
		Totaal	68.504	59.333	83.277	83.509		
	Achtkarspelen	fysiek	121.427	95.260	137.120	135.514	14.087	11,60%
		e-book	0	8.316	7.586	8.257		
		luisterboeken	0	1.907	1.961	2.549		
		Totaal	121.427	105.483	146.667	146.320		
Ameland	Hollum	fysiek	3.476	3.208	4.085	3.836	360	10,36%
		e-book		457	454	468		
		luisterboeken		382	317	253		
		Totaal	3.476	4.047	4.856	4.557		
	Nes	fysiek	14.294	11.439	15.406	15.067	773	5,41%
		e-book		835	965	1.049		
		luisterboeken		120	118	209		
		Totaal	14.294	12.394	16.489	16.325		
	Ameland	fysiek	17.770	14.647	19.491	18.903	1.133	6,38%
		e-book	0	1.292	1.419	1.517		
		luisterboeken	0	502	435	462		
		Totaal	17.770	16.441	21.345	20.882		
Dantumadiel	De Westereen	fysiek	48.990	35.915	49.208	46.931	-2.059	-4,20%
		e-book		2.070	1.977	1.913		
		luisterboeken		695	790	932		
		Totaal	48.990	38.680	51.975	49.776		
Harlingen	Harlingen	fysiek	73.086	56.817	78.411	77.349	4.263	5,83%
		e-book		5.006	5.250	5.364		
		luisterboeken		2.038	2.257	2.411		
		Totaal	73.086	63.861	85.918	85.124		
Noardeast Fryslân	Dokkum	fysiek	201.747	157.242	225.251	228.317	26.570	13,17%
		e-book		11.202	10.645	11.002		
		luisterboeken		2.657	2.894	3.545		
		Totaal	201.747	171.101	238.790	242.864		
	Hallum	fysiek	16.463	11.863	16.873	18.357	1.894	11,50%
		e-book		301	329	492		
		luisterboeken		143	228	295		
		Totaal	16.463	12.307	17.430	19.144		
	Kollum	fysiek	40.741	34.130	46.426	46.079	5.338	13,10%
		e-book		2.989	3.061	3.045		
		luisterboeken		665	767	870		
		Totaal	40.741	37.784	50.254	49.994		
	Noardeast Fryslân	fysiek	258.951	203.235	288.550	292.753	33.802	13,05%
		e-book	0	14.492	14.035	14.539		
		luisterboeken	0	3.465	3.889	4.710		
		Totaal	258.951	221.192	306.474	312.002		

Schier-monnikoog	Schier-monnikoog	fysiek	11.271	10.921	14.033	13.734	2.463	21,85%
		e-book		579	640	683		
		luisterboeken		338	281	313		
		Totaal	11.271	11.838	14.954	14.730		
Terschelling	Terschelling	fysiek	30.244	22.774	29.228	25.349	-4.895	-16,19%
		e-book		2.876	2.873	2.678		
		luisterboeken		739	859	941		
		Totaal	30.244	26.389	32.960	28.968		
Vlieland	Vlieland	fysiek	8.331	7.779	9.957	10.886	2.555	30,67%
		e-book		607	596	724		
		luisterboeken		98	81	96		
		Totaal	8.331	8.484	10.634	11.706		
Waadhoeke	Dronryp	fysiek	32.958	26.311	38.539	39.045	6.087	18,47%
		e-book		2.969	2.603	2.695		
		luisterboeken		625	580	662		
		Totaal	32.958	29.905	41.722	42.402		
	Franeke	fysiek	90.590	74.057	109.672	111.745	21.155	23,35%
		e-book		8.567	8.224	7.787		
		luisterboeken		2.498	2.501	2.714		
		Totaal	90.590	85.122	120.397	122.246		
	St.-Annaparochie	fysiek	74.271	57.981	82.731	78.406	4.135	5,57%
		e-book		4.349	4.086	4.077		
		luisterboeken		1.060	1.369	1.517		
		Totaal	74.271	63.390	88.186	84.000		
	Waadhoeke	fysiek	197.819	158.349	230.942	229.196	31.377	15,86%
		e-book		15.885	14.913	14.559		
		luisterboeken		4.183	4.450	4.893		
		Totaal	197.819	178.417	250.305	248.648		
Totaal		fysiek	767.889	605.697	856.940	850.615		
		e-books	52.563	51.123	49.289	50.234		
		luisterboeken	4.072	13.965	15.003	17.307		
		Totaal	824.524	670.785	921.232	918.156	150.267	19,57%

Totaal vestigingen fysiek	767.889	605.697	856.940	850.615	82.726	10,77%
E-books via landelijke portal	52.563	51.123	49.289	50.234	-2.329	-4,43%
Luisterboeken via landelijke portal	4.072	13.965	15.003	17.307	13.235	325,02%
Totaal via landelijke portal	56.635	65.088	64.292	67.541	10.906	19,26%
Totaal BNF	824.524	670.785	921.232	918.156	93.632	11,36%

Jaarrekening

2023

1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2023 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	31-12-2023	31-12-2022	PASSIVA	31-12-2023	31-12-2022
	€	€		€	€
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa (1)	578.692	623.404	Algemene reserves (5)	311.912	331.012
Financiële vaste activa (2)	14.974	0	Bestemmingsreserves (6)	1.029.460	995.697
	593.666	623.404		1.341.373	1.326.709
Vlottende activa			Vreemd vermogen		
Vorderingen (3)	346.422	162.580	Voorzieningen (7)	8.916	8.736
Liquide middelen (4)	2.470.782	2.140.655	Kortlopende schulden (8)	2.060.580	1.591.194
	2.817.204	2.303.235		2.069.497	1.599.930
Totaal activa	3.410.870	2.926.639	Totaal passiva	3.410.870	2.926.639

1.2 EXPLOITATIEREKENING 2023

OMSCHRIJVING	REALISATIE 2023	BEGROTING 2023	REALISATIE 2022
	€	€	€
<i>Baten</i>			
Subsidies (9)	4.309.557	4.186.223	3.995.274
Bibliotheekopbrengsten (10)	523.501	494.210	514.562
Specifieke dienstverlening (11)	352.675	292.199	398.240
Diverse baten (12)	13.532	2.500	8.276
Projectbaten (13)	652.768	236.822	527.225
Totaal baten	5.852.033	5.211.954	5.443.577
<i>Lasten</i>			
Personeel (14)	2.785.789	2.735.872	2.557.366
Bestuur en organisatie (15)	135.243	127.500	152.862
Huisvesting (16)	1.085.091	1.176.771	1.017.327
Afschrijvingen (17)	130.221	126.153	131.645
Administratie (18)	136.623	124.100	144.925
Transport (19)	8.902	2.900	5.852
Automatisering (20)	109.481	91.649	103.132
Collectie en media (21)	638.005	682.133	667.130
Specifieke kosten (22)	120.793	57.649	85.177
Overige kosten (23)	524	10.100	771
Projectkosten (24)	698.782	236.822	552.879
Totaal lasten	5.849.454	5.371.649	5.419.067
Bedrijfsresultaat	2.579	-159.695	24.510
Rentebaten (25)	12.086	0	0
Rentelasten (26)	0	0	-2.944
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	14.665	-159.695	21.567
Bijzondere baten (27)	0	0	506.504
Bijzondere lasten (28)	0	0	-12.741
Resultaat boekjaar	14.665	-159.695	515.330
Onttrekking aan reserves/fondsen	-47.232	-189.426	-137.227
Toevoeging aan reserves/fondsen	61.897	29.731	652.557
Resultaatbestemming	14.665	-159.695	515.330

1.3 RESULTAATBESTEMMING 2023

OMSCHRIJVING	REALISATIE 2023	BEGROTING 2023	REALISATIE 2022
	€	€	€
<i>Algemene reserves</i>			
Mutatie algemene reserve	-19.100	-159.695	6.719
	-19.100	-159.695	6.719
<i>Bestemmingsreserves</i>			
Mutatie reserve groot onderhoud	0	0	-56.270
Mutatie reserve inrichting/automatisering	-500	0	55.890
Mutatie reserve bibliothekennetwerk Achtkarspel	0	0	493.763
Mutatie reserve personeel	34.264	0	15.228
	33.764	0	508.611
Totaal resultaatbestemming	14.665	-159.695	515.330

1.4 KASSTROOMOVERZICHT (volgens de indirecte methode)

OMSCHRIJVING	2023	2022
	€	€
Bedrijfsresultaat	2.579	518.273
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen	130.221	131.645
Mutaties voorzieningen	180	895
<i>Mutaties in werkkapitaal:</i>		
Mutatie vorderingen	-183.842	56.651
Mutatie kortlopende schulden	469.387	136.798
<i>Intrest</i>		
Ontvangen rente	12.086	0
Betaalde rente	0	-2.944
Kasstroom uit operationele activiteiten	430.611	841.319
Investerings in materiële vaste activa	-86.564	-170.587
Investerings in financiële vaste activa	-14.974	0
Desinvesteringen van materiële vaste activa	1.055	147.716
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-100.483	-22.871
Opgenomen langlopende schulden	0	0
Aflossingen langlopende schulden	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Mutatie geldmiddelen	330.127	818.448

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Voornaamste activiteiten

De stichting is statutair gevestigd te Franeker.

De stichting heeft ten doel in de gemeenten Achtkarspelen, Ameland, Dantumadiel, Noardeast Fryslân, Harlingen, Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland en Waadhoeke openbare bibliotheken op te richten en in stand te houden voor het beschikbaar stellen van media en informatie aan een ieder.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Vergelijkende cijfers

De cijfers voor 2022 zijn gelijk aan de cijfers van 2023. Er zijn geen correcties doorgevoerd.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaat-bepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt, wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als afgeleide financiële instrumenten (derivaten) verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd indien de rechtspersoon beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Indien sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen, terreinen en andere vaste bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Over terreinen wordt niet afgeschreven.

De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd, indien zij de gebruiksduur van het object verlengen.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Onderhanden projecten

In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project en andere externe kosten die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), begrepen.

De toerekening van opbrengsten en kosten op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode) per balansdatum. Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als activa verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten als last verwerkt.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

Algemene reserve/ egalisatierekening

Reserve waarin het resultaat na resultaatbestemming wordt gemuteerd. Het betreft in beginsel een vrije reserve, eventuele beperkingen kunnen zijn opgelegd door de subsidieverstrekker in de subsidievoorwaarden. Hiertoe wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserve

Reserve waaraan een beperkte bestedingsmogelijkheid is gegeven door het bestuur van de bibliotheek. Dotaties aan en onttrekkingen uit deze reserves vindt plaats door middel van resultaatbestemming. De beperkte doelstelling van de reserve wordt uiteengezet in de toelichting op de balans.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bestemmingsfonds

Reserve waaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven door derden. Dotaties aan en onttrekkingen uit deze reserves vindt plaats door middel via resultaatbestemming.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Opbrengstverantwoording

Opbrengsten worden alleen verantwoord als er een redelijke zekerheid bestaat dat toekomstige voordelen naar de stichting zullen toevloeien en dat deze voordelen betrouwbaar kunnen worden ingeschat.

Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als opbrengsten en kosten in de staat van baten en lasten verwerkt naar rato van de verrichte prestaties per balansdatum.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald.

De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte projectkosten in verhouding tot de geschatte totale projectkosten. Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden bepaald, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. Verwachte verliezen op projecten worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden toegekend en de stichting zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden worden zij verantwoord als subsidie opbrengsten. Subsidies ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op het geïnvesteerde bedrag. De vooruitontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen en worden systematisch in de staat van baten en lasten opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Overige opbrengsten

De overige opbrengsten bestaan voor een groot deel uit ontvangen contributies en toelagen. De opbrengsten worden verantwoord naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de exploitatierekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Pensioenlasten

De pensioenverplichtingen aan de werknemers zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds "Pensioenfonds Openbare Bibliotheken". Het betreft een middelloonregeling, waarbij het pensioen afhankelijk is van het salaris en het aantal deelnemersjaren. Als de financiële middelen van het pensioenfonds het toelaten, wordt het pensioen jaarlijks geïndexeerd. De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken bedroeg per balansdatum 130,7%. Daartegenover bedroeg de actuele dekkingsgraad 130,1% per balansdatum. Dit is echter hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen van 119,6% en daardoor niet verontrustend. De over het boekjaar verschuldigde premie wordt ten laste van het resultaat gebracht. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Verder wordt beoordeeld of er naast de premie andere verplichtingen zijn uit toezeggingen aan werknemers. In dat geval wordt een voorziening opgenomen.

1.5 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De stichting heeft per balansdatum geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij pensioenfondsen, anders dan het effect van eventuele hogere toekomstige premies. Voor pensioenfondsen gelden financiële spelregels. Daarin zijn eisen opgenomen waaraan onze financiële positie moet voldoen. Gedurende 2023 was de beleidsdekkingsgraad hoger dan het vereiste niveau en had het pensioenfonds voldoende buffers om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen. Cao-partijen hebben begin 2022 een opdrachtaanvaardingsovereenkomst gesloten met het Pensioenfonds Openbare Bibliotheken (POB) voor een periode van twee jaar (2022 en 2023). De totale pensioenpremie stijgt met 1% naar 20,7%. Van die 1% komt 0,75% voor rekening van de werkgever en 0,25% voor rekening van de werknemer. De door POB vastgestelde deelnemersbijdrage bedroeg in 2023 8,19% van de pensioengrondslag. Het opbouwpercentage ouderdomspensioen bedroeg in 2023 1,63%. Het opbouwpercentage partnerpensioen bedroeg in 2023 1,1375%. Het wezenpensioen wordt evenredig verhoogd, ook voor toekomstige deelnemersjaren.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld op basis van de indirecte methode.

Toerekening per gemeente

Baten en lasten die direct toerekenbaar zijn aan een gemeente worden toegerekend aan de betreffende gemeente. Baten en lasten van overhead, educatie, marketing/communicatie en backoffice worden toegerekend op basis van inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten.

1.6 TOELICHTING OP DE BALANS

1. Materiële vaste activa

	MVA in uitvoering	gebouwen & grond	inrichting & inventaris	automatisering	wagenpark	Totaal
	€	€	€		€	€
<i>Boekwaarde per 31-12-2022</i>						
Aanschaffingswaarde	0	0	1.700.322	544.122	8.950	2.253.394
Cumulatieve afschrijvingen	0	0	-1.151.361	-470.789	-7.840	-1.629.990
	0	0	548.961	73.333	1.110	623.404
<i>Mutaties</i>						
Investerings	3.000	0	11.787	37.077	34.700	86.564
Desinvesteringen	0	0	0	0	-2.700	-2.700
Afschrijvingen	0	0	-97.452	-28.944	-3.825	-130.221
Boekwinst	0	0	0	0	1.645	1.645
	3.000	0	-85.665	8.133	29.820	-44.712
<i>Boekwaarde per 31-12-2023</i>						
Aanschaffingswaarde	3.000	0	1.712.109	581.199	34.700	2.331.008
Cumulatieve afschrijvingen	0	0	-1.248.813	-499.733	-3.770	-1.752.316
	3.000	0	463.296	81.466	30.930	578.692
<i>Afschrijvingspercentages</i>	0%	3,33%	10%	20%	12,50%	

Er is in 2023 geïnvesteerd in LED verlichting in de bibliotheek van Sint Annaparochie, in een nieuwe elektrische bedrijfsauto voor de huismeester (de oude bedrijfsauto is ingeruild), in een laadvoorziening voor de elektrische bedrijfsauto en in vervanging van ICT apparatuur voor diverse vestigingen.

2. Financiële vaste activa

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<i>Waarborgsommen</i>		
borg huur pand Buitenpost	14.974	0
	14.974	0

3. Vorderingen

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<i>Handelsdebiteuren</i>		
Debiteuren	143.324	18.421
	143.324	18.421

Het saldo debiteuren is sterk gestegen in 2023. Dit is veroorzaakt doordat een groot aantal facturen niet tijdig zijn verstuurd i.v.m. interne problemen bij het administratiekantoor Fers. Deze problemen zijn inmiddels verholpen en de facturen zijn alsnog verstuurd. De verwachting is dat het debiteurensaldo daardoor weer zal zakken.

Belastingen en premies SV

Te vorderen BTW	92.341	68.965
	92.341	68.965

1.6 TOELICHTING OP DE BALANS

Overige vorderingen

Onderhanden projecten	1.366	5.311
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>109.391</u>	<u>69.883</u>
	110.757	75.194
Totaal vorderingen	<u>346.422</u>	<u>162.580</u>

Er zijn geen vorderingen met een looptijd langer dan een jaar. Een voorziening voor vermoedelijke oninbaarheid van debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

4. Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Banktegoeden	2.470.426	2.140.030
Kassen bibliotheken	252	595
Gelden onderweg	<u>105</u>	<u>29</u>
	2.470.783	2.140.654

De banktegoeden worden gehouden bij de Rabobank, de ABN AMRO en bij ING en staan vrij ter beschikking.

5. Algemene reserves

	31-12-2022	onttrekking	toevoeging	31-12-2023
	€	€	€	€
Algemene reserves	<u>331.012</u>	<u>-28.305</u>	<u>9.205</u>	<u>311.912</u>
	331.012	-28.305	9.205	311.912

Algemene reserves

De algemene reserves zijn ontstaan uit positieve exploitatieresultaten. De algemene reserves mogen maximaal 10% bedragen van de totale lasten. Voor 2023 is dit maximaal € 584.945.

6. Bestemmingsreserves

	31-12-2022	onttrekking	toevoeging	31-12-2023
	€	€	€	€
Reserve groot onderhoud Sint Annaparochie	13.800	0	0	13.800
Reserve groot onderhoud Terschelling	14.900	0	0	14.900
Reserve afschrijving inrichting/automatisering Ameland	33.358	-500	0	32.858
Reserve afschrijving inrichting/automatisering Buitenpost	56.271	0	0	56.271
Reserve bibliothekennetwerk Achtkarspelen	493.763	0	0	493.763
Personeelsreserve	<u>383.604</u>	<u>-18.428</u>	<u>52.692</u>	<u>417.868</u>
	995.696	-18.928	52.692	1.029.460

Bestemmingsreserves groot onderhoud

De bestemmingsreserves groot onderhoud zijn bedoeld om de afschrijving van toekomstige grootschalige onderhoudskosten mee te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve inrichting/automatisering

De bestemmingsreserves inrichting/automatisering zijn bedoeld ter dekking van de afschrijving van toekomstige grootschalige investeringen in de inrichting en of de automatisering.

1.6 TOELICHTING OP DE BALANS

Bestemmingsreserves bibliotheekennetwerk Achtkarspelen

De bestemmingsreserve bibliotheekennetwerk Achtkarspelen is bestemd voor investeringen in het bibliotheekennetwerk in de gemeente Achtkarspelen, waaronder de toekomstige investering in de inrichting van de nieuwe bibliotheek in de nieuw te bouwen scholengemeenschap in Buitenpost.

Bestemmingsreserves personeel

De bestemmingsreserves personeel zijn bedoeld om kosten ontstaan door langdurig ziekteverzuim en kosten door uitdiensttredingen op te vangen. Voor een adequate hoogte van de bestemmingsreserves personeel wordt een reserve van 15% van de totale personeelskosten aangehouden.

7. Voorzieningen

	31-12-2022	onttrekking	toevoeging	31-12-2023
	€	€	€	€
jubilea	8.736	-782	962	8.916
	8.736	-782	962	8.916

Een onttrekking aan de voorziening jubilea betreft uitbetalingen dienstjubilea. Een toevoeging betreft de herberekende verplichting.

8. Kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
<i>Crediteuren</i>		
Crediteuren	369.777	128.195
	369.777	128.195
<i>Te betalen personeelskosten</i>		
Te betalen netto salarissen	15.387	16.262
Vakantiegeldrechten	103.782	90.817
Verlofrechten	97.125	95.887
Te betalen loonheffing en sociale lasten	110.360	85.752
Te betalen pensioenlasten	55.026	53.479
Overige personeelskosten	1.478	550
	383.158	342.747
<i>Overige schulden</i>		
Nog te betalen bedragen	53.715	30.715
Vooruitontvangen contributies	330.431	327.703
Vooruitontvangen baten	888.204	719.922
Deposito's	3.559	7.412
Overige schulden en overlopende passiva	31.738	34.500
	1.307.647	1.120.252
Totaal kortlopende schulden	2.060.582	1.591.194

Overlopende passiva heeft betrekking op nog te ontvangen facturen. Dit betreffen facturen welke in het volgende boekjaar worden ontvangen maar waarvan de kosten betrekking hebben op het verslagjaar.

1.7 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

omschrijving	type verplichting	bedrag per jaar	einddatum	opzegtermijn
Sint Annaparochie	huur	€ 50.185	1 november 2027	6 maanden
Franeker	huur	€ 113.388	1 januari 2029	1 jaar
Dronryp	huur	€ 9.016	onbepaalde tijd	2 maanden
Harlingen	huur	€ 144.711	1 januari 2029	1 jaar
Buitenpost	huur	€ 50.985	30 november 2026	1 jaar
Surhuisterveen	huur	€ 54.218	onbepaalde tijd	3 maanden
Zwaagwesteinde	huur	€ 63.230	31 december 2026	1 jaar
Dokkum	huur	€ 103.330	1 december 2027	1 jaar
Kollum	huur	€ 47.340	31 augustus 2029	1 jaar
Terschelling	huur	€ 51.639	1 januari 2025	1 jaar
Vlieland	huur	€ 13.796	1 december 2025	3 maanden
Nes	huur	€ 39.494	31 december 2024	geen
Hollum	huur	€ 10.633	31 mei 2024	geen
Schiermonnikoog	huur	€ 24.000	onbepaalde tijd	1 jaar
Hallum	huur	€ 27.444	30 september 2025	1 jaar
BNP/Ricoh	lease multifunctionals	€ 16.800	1 mei 2024	geen
Kia personenauto	operational lease	€ 9.635	23 november 2027	geen
Fers	dienstverlening financieel	€ 93.806	31 december 2025	6 maanden
Fers	dienstverlening ICT	€ 67.825	31 december 2024	3 maanden
Totaal verplichtingen		€ 991.477		

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

9. Subsidies	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
<i>Gemeentelijke subsidies</i>			
Exploitatiesubsidie Waadhoeke	1.041.612	1.041.612	1.007.890
Exploitatiesubsidie Harlingen	431.155	431.155	419.411
Exploitatiesubsidie Achtkarspelen	628.759	628.759	610.986
Exploitatiesubsidie Dantumadiel	415.133	426.393	403.630
Exploitatiesubsidie Noardeast Fryslân	1.025.507	1.025.507	990.960
Exploitatiesubsidie Terschelling	198.663	198.566	193.158
Exploitatiesubsidie Vlieland	54.870	54.870	53.375
Exploitatiesubsidie Ameland	139.492	139.492	135.693
Exploitatiesubsidie Schiermonnikoog	93.844	93.844	91.288
	4.029.035	4.040.198	3.906.391
<i>Overige subsidies</i>			
Specifieke uitkering Digitale Inclusie (IDO)	167.852	137.425	0
Bildts Documentatie Centrum	8.600	8.600	8.600
Specifieke gemeentelijke subsidies	88.963	0	55.708
Koninklijke Bibliotheek	7.867	0	24.575
Overige subsidieverstrekkers	7.240	0	0
	280.522	146.025	88.883
Totaal subsidies	4.309.557	4.186.223	3.995.274

De gemeentelijke subsidies worden verkregen via de gemeenten waarin de bibliotheken actief zijn. De gemeentelijke subsidies hebben een structureel karakter. Voor het verkrijgen van deze subsidies gelden een aantal belangrijke voorwaarden:

- Subsidies moeten worden besteed aan activiteiten waarvoor de subsidies zijn aangevraagd.
- Achteraf moet een overzicht van de activiteiten die zijn uitgevoerd worden toegestuurd.
- Achteraf moet een overzicht van de inkomsten en uitgaven (financieel verslag) worden toegestuurd.
- Achteraf moet een balans met toelichting van het afgelopen tijdvak worden ingestuurd.
- Achteraf moet een accountantsverklaring van een onafhankelijk accountant worden toegestuurd.
- Het gaat hier om een controleverklaring als bedoeld in art. 393 lid 1 boek 2 Burgerlijk Wetboek.

Een deel van de aanvraag voor de exploitatiesubsidie van Dantumadiel voor 2023 is niet toegekend ondanks dat deze wel was aangevraagd. Dit komt doordat de openingstijden van de vestiging de Westereen zijn beperkt.

De exploitatiesubsidies zijn t/m 2022 vastgesteld.

De overige subsidies hebben betrekking op subsidies met een voornamelijk een incidentieel karakter. Dit zijn subsidies die vanuit overheidsinstanties beschikbaar worden gesteld voor een bepaalde periode en een bepaald doel zoals vliegwieltbudgetten en subsidies voor culturele activiteiten.

10. Bibliotheekopbrengsten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Contributies	507.582	480.510	498.467
Overige bibliotheekopbrengsten	15.919	13.700	16.095
	523.501	494.210	514.562

De opbrengsten uit contributies waren hoger dan begroot. Dit komt doordat de lidmaatschapsgelden zijn verhoogd.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

11. Specifieke opbrengsten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Opbrengst dienstverlening bedrijven	69.520	50.103	77.564
Opbrengst dienstverlening scholen	163.550	172.513	191.001
Verhuur	102.894	66.083	99.822
Detachering	0	0	12.823
Overige specifieke opbrengsten	16.711	3.500	17.031
	352.675	292.199	398.240

De opbrengsten uit de dienstverlening aan bedrijven (ING servicepunten) waren hoger dan begroot maar lager dan in 2022. Dit komt doordat in 2022 een deel van de opbrengsten uit 2021 zijn meegenomen. De opbrengsten uit de dienstverlening aan scholen waren lager dan begroot omdat een deel van de opbrengsten aan de projecten zijn toegerekend. De opbrengsten uit de verhuur zijn iets gestegen t.o.v. 2022 als gevolg van de indexatie van de huurtarieven. De overige specifieke opbrengsten waren ongeveer gelijk aan 2022.

12. Diverse baten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Overige baten	13.532	2.500	8.276
	13.532	2.500	8.276

De diverse baten zijn hoger uitgevallen doordat er een sponsorbijdrage is ontvangen voor het literaire festival in Harlingen en door de boekwinst op de verkoop van de bedrijfsauto.

13. Projectbaten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Projectbaten	652.768	236.822	527.225
	652.768	236.822	527.225

De projectbaten waren hoger dan begroot. De projectbaten hebben een incidenteel karakter en worden door zowel overheden als stichtingen verstrekt. Daarnaast is bij sommige projecten sprake van co-financiering. Dit betekent dat de bibliotheek ook een bijdrage levert aan het project uit de eigen reserves. De projectbaten zijn naar rato van de voortgang van de projecten geboekt. Bij projectkosten (23) worden de projectbaten gespecificeerd.

14. Personeel	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Lonen en salarissen	2.223.162	2.024.730	1.955.387
Ontvangen ziekengeld en overige uitkeringen	-17.682	0	-8.237
Sociale lasten	402.271	364.452	363.611
Pensioenlasten	336.568	323.957	292.931
Overige personeelskosten	348.859	259.555	370.091
Doorberekende personeelskosten	-507.389	-236.822	-416.416
	2.785.789	2.735.872	2.557.366

FTE	51,5	46,5
-----	------	------

De personeelskosten zijn iets hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er meer uren zijn verloond. Enerzijds door extra inzet vanwege ziekte en anderzijds door groei van de organisatie. Er was tevens sprake van een hogere stijging van de lonen en premies dan verwacht. De financiële gevolgen zijn echter beperkt gebleven doordat een deel van de personeelskosten zijn doorberekend aan de projecten.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

15. Bestuurskosten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Publiciteit/voorlichting	82.508	85.000	77.151
Contributies	18.284	20.000	15.871
Accountantskosten	13.450	15.000	12.250
Onderzoek betreffende organisatie	12.475	0	37.884
Overige bestuurskosten	8.526	7.500	9.706
	135.243	127.500	152.862

De bestuurskosten zijn hoger uitgevallen doordat er kosten zijn gemaakt t.b.v. de jaarurensystematiek en de certificering van het digitaalhuis in Surhuisterveen. Deze kosten waren niet begroot.

16. Huisvesting	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Huur	742.217	719.931	654.182
Servicekosten	60.652	52.605	48.240
Onderhoud	21.641	19.250	31.173
Schoonmaak	112.408	98.000	112.326
Gas, water en elektra	114.527	245.685	129.477
Belastingen	12.674	15.500	13.216
Overige huisvestingskosten	20.972	25.800	28.713
	1.085.091	1.176.771	1.017.327

De huisvestingskosten zijn lager dan begroot ondanks hogere huur- en servicekosten vanwege de hoge huurindex. Gelukkig is de stijging van de energiekosten beperkt gebleven doordat energietarieven veel lager waren dan voorzien.

17. Afschrijvingen	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Afschrijvingskosten gebouwen	0	0	1.764
Afschrijvingskosten inrichting en inventaris	97.452	96.571	92.114
Afschrijvingskosten automatisering	28.944	28.471	36.647
Afschrijvingskosten wagenpark	3.825	1.111	1.120
	130.221	126.153	131.645

De afschrijvingen zijn hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt doordat er een nieuwe bedrijfswagen is aangeschaft.

18. Administratie	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Kopieerapparaten	22.152	21.000	18.403
Kantoorbenodigdheden	8.236	6.600	7.537
Porti/vrachtkosten	10.420	8.000	13.422
Telefonie	16.034	17.500	14.880
Administratiekosten	69.808	64.000	82.864
Overige administratiekosten	9.973	7.000	7.820
	136.623	124.100	144.925

De kosten van de administratie zijn hoger uitgevallen als gevolg van de gestegen prijzen c.q. tarieven.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

19. Transport	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Kosten wagenpark	8.752	2.900	5.852
Overige transportkosten	150	0	0
	8.902	2.900	5.852

De kosten van transport zijn gestegen doordat er een leaseauto is aangeschaft voor de manager bibliotheken. De kosten van deze leaseauto waren niet begroot.

20. Automatisering	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Onderhoud/reparatie	51.048	40.461	45.602
Licenties	40.537	35.717	45.680
Contributie inning	9.162	5.970	4.355
Overige automatiseringskosten	8.734	9.501	7.495
	109.481	91.649	103.132

De kosten van de automatisering zijn een stuk hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat Fers haar tarieven voor de ICT dienstverlening aanzienlijk heeft verhoogd. Deze tariefsverhoging was niet voorzien.

21. Collectie en media	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Boeken en andere media	429.436	476.130	496.320
Leenrechtvergoeding	112.177	120.001	75.384
Tijdschriften en dagbladen	66.423	55.002	58.444
Overige kosten collectie en media	29.969	31.000	36.982
	638.005	682.133	667.130

De kosten van collectie en media zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit komt doordat er minder boeken zijn aangeschaft vanwege leveringsproblemen bij de NBD. Daarnaast zijn de leenrechtvergoedingen lager uitgevallen.

22. Specifieke kosten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Kosten activiteiten bibliotheek	44.100	25.149	23.139
Kosten dienstverlening scholen	32.581	20.000	41.471
Kosten lokale campagnes	41.362	12.000	18.048
Overige specifieke kosten	2.750	500	2.518
	120.793	57.649	85.177

De specifieke kosten zijn een stuk hoger dan begroot vanwege de toename van de dienstverlening aan scholen en toename van activiteiten in de vestigingen. Daarnaast is er een extra literair festival georganiseerd in Dokkum. De kosten hiervan waren niet begroot. Echter de hogere specifieke kosten worden voor een groot deel weer gecompenseerd door extra specifieke opbrengsten.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

23. Overige kosten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Overige kosten	524	10.100	771
	524	10.100	771

De overige kosten waren minimaal en veel lager dan begroot.

24. Projectkosten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Projectkosten	698.782	236.822	552.879
	698.782	236.822	552.879

project	projectkosten	projectbaten	projectresultaat
	€	€	€
St.Wodant Dantumadiel	6.831	6.831	0
Boekstartcoach diversen	9.482	10.769	1.287
Hallum	25.395	25.395	0
Digitale Inclusie	61.467	62.409	942
Boekstartcoach Achtkarspelen	42.340	42.340	0
Codeschool	7.825	-1.750	-9.575
Boekstart NEF/Dantumadiel	28.952	28.952	0
Laaggeletterdheid NEF/Dantumadiel	12.675	12.675	0
Leesoffensief VMBO Dockinga	1.679	1.679	0
DHP+	53.873	15.834	-38.039
Boekstart Waadhoeke	12.447	12.447	0
Stimulering lokale innovatie	6.880	6.880	0
Taalplan Achtkarspelen	174.007	174.007	0
Boekstart/dBos Vlieland	6.559	6.559	0
dBos Waadhoeke	70.264	70.264	0
dBos VMBO Dockinga	2.229	1.600	-629
Laaggeletterdheid Achtkarspelen	3.943	3.943	0
VVE en OAB Waadhoeke 2023	65.825	65.825	0
dBos Dantumadiel	9.457	9.457	0
Voorleesexpres NEF	0	0	0
Taalondersteuning de Frissel	3.586	3.586	0
Taalondersteuning Dantumadiel	0	0	0
Masterplan Basisvaardigheden	47.644	47.644	0
VVE NEF/Dantumadiel 2023	11.533	11.533	0
LGH NEF/Dantumadiel 2023	28.514	28.514	0
Huiskamerbibliotheek Waadhoeke	0	0	0
Huiskamerbibliotheek NEF	375	375	0
Ferdjipping Taalbelied Frysk	5.000	5.000	0
	698.782	652.768	-46.014

De projectkosten waren gedeeltelijk begroot. Er zijn echter meer projecten uitgevoerd dan verwacht en daardoor zijn er ook meer projectkosten gemaakt. Deze projectkosten zijn direct aan de projecten doorberekend. De projectbaten zijn naar rato van de voortgang van de projecten geboekt. Een deel van de projectbaten zijn vooruitontvangen en als schuld op de balans opgenomen. Enkele projecten zijn afgerond met een gering positief resultaat. Projecten "Codeschool" en "DHP+" laten negatief resultaten zien. Deze negatieve resultaten corresponderen met de co-financiering van de desbetreffende projecten. Deze co-financiering is destijds door afgesproken bij aanvang van deze projecten.

1.8 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

25. Rentebaten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Rentebaten	12.086	0	0
	12.086	0	0

De rentebaten hebben betrekking op de ontvangen rente van de spaarrekeningen.

26. Rentelasten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Rentelasten	0	0	2.944
	0	0	2.944

Er waren geen rentelasten omdat de banken niet langer negatieve rente berekenden.

27. Bijzondere baten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Bijzondere baten	0	0	506.504
	0	0	506.504

Er waren geen bijzonder baten.

28. Bijzondere lasten	2023	BEGROTING	2022
	€	€	€
Bijzondere lasten	0	0	12.741
	0	0	12.741

Er waren geen bijzondere lasten.

1.9 VERANTWOORDING WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling, inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023		P.A.T. Schreuder
Functiegegevens		directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022		01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)		1
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 99.228
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)		€ 13.434
Subtotaal		€ 112.662
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Bezoldiging		€ 112.662
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.
Gegevens 2022		P.A.T. Schreuder
Functiegegevens		directeur-bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2021		01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)		1
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 93.278
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremie)		€ 12.814
Subtotaal		€ 106.092
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Bezoldiging		€ 106.092
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.

Topfunctionarissen alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een bezoldiging van € 1.900 of minder.

Leden Raad van Toezicht	functie
A. Schokker	voorzitter
P. van den Broek	secretaris
J.M. Algra	lid
H.C.G. van Asten	lid
H. de Groot	lid

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging maar een onkostenvergoeding.

1.10 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die toelichting vereisen.

1.11 VASTSTELLING EN ONDERTEKENING

Was getekend:

- mevrouw A. Schokker, voorzitter
- de heer P. van den Broek, secretaris
- de heer J.M. Algra, lid
- mevrouw H.C.G. van Asten, lid
- de heer H. de Groot, lid

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2023.
2. De staat van baten en lasten over 2023.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van RJ-640 vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur van Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaet zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 18 april 2024

Eshuis Registeraccountants B.V.

Was getekend: drs. S. Hofsteenge RA

BIJLAGE A - OVERZICHT RESERVES 2023

OMSCHRIJVING	31-12-2022	ONTREKKING	TOEVOEGING	31-12-2023
	€	€	€	€
<i>Gemeente Waadhoeke</i>				
Algemene reserve	59.268	-4.898	0	54.370
Reserve groot onderhoud Sint Annapar.	13.800	0	0	13.800
Reserve personeel	104.950	-5.160	14.754	114.544
	178.018	-10.058	14.754	182.714
<i>Gemeente Harlingen</i>				
Algemene reserve	28.996	-1.682	0	27.313
Reserve personeel	37.114	-1.769	5.058	40.403
	66.109	-3.451	5.058	67.717
<i>Gemeente Achtkarspelen</i>				
Algemene reserve	62.345	-2.957	0	59.388
Reserve inrichting/automatisering Buitenp.	56.270	0	0	56.270
Reserve bibliothekennetwerk Achtkarsp.	493.763	0	0	493.763
Reserve personeel	65.574	-3.114	8.905	71.364
	677.951	-6.071	8.905	680.785
<i>Gemeente Dantumadiel</i>				
Algemene reserve	50.241	-2.005	0	48.235
Reserve personeel	44.372	-2.101	6.007	48.278
	94.613	-4.106	6.007	96.514
<i>Gemeente Noardeast Fryslân</i>				
Algemene reserve	113.220	-4.823	0	108.397
Reserve personeel	107.529	-5.068	14.490	116.951
	220.748	-9.890	14.490	225.348
<i>Gemeente Terschelling</i>				
Algemene reserve	7.642	0	9.205	16.847
Reserve groot onderhoud	14.900	0	0	14.900
Reserve personeel	11.023	-553	1.581	12.051
	33.565	-553	10.786	43.798
<i>Gemeente Vlieland</i>				
Algemene reserve	-2.581	-3.003	0	-5.583
Reserve personeel	2.469	-129	369	2.708
	-112	-3.132	369	-2.875
<i>Gemeente Ameland</i>				
Algemene reserve	-14.734	-7.736	0	-22.470
Reserve inrichting/automatisering	33.358	-500	0	32.858
Reserve personeel	8.530	-424	1.212	9.318
	27.154	-8.659	1.212	19.706
<i>Gemeente Schiermonnikoog</i>				
Algemene reserve	26.618	-1.201	0	25.417
Reserve personeel	2.044	-111	316	2.250
	28.662	-1.312	316	27.666
Totaal reserves	1.326.708	-47.232	61.897	1.341.373

